

OR.0007.52.2022

UCHWAŁA NR XLIX/400/22
RADY MIEJSKIEJ W PRZEDBORZU
z dnia 9 czerwca 2022 roku

w sprawie przyjęcia Raportu z realizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Przedbórz na lata 2018 -2021 z uwzględnieniem perspektywy do 2025 r.” za okres 2018 -2021

Na podstawie art.18 ust. 2 pkt. 5, w związku z art. 7 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r., poz. 559 ze zm.) oraz art.18 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2021 r. poz.1973 ze zm.) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Raport z realizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Przedbórz na lata 2018 -2021 z uwzględnieniem perspektywy do 2025 r.” za okres 2018 -2021 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

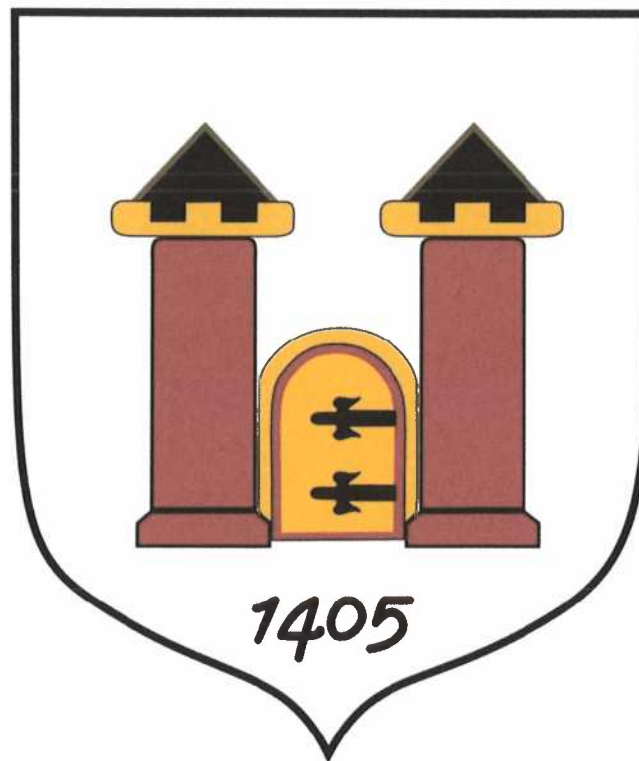
§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
RADY MIEJSKIEJ W PRZEDBORZU

Krzysztof Zawisza

RAPORT
z realizacji
PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
dla Gminy Przedbórz
za okres 2018 - 2021

2022

REGON: 380839395
NIP: 771-290-22-28

ul. M. Konopnickiej 4, 97-300 Piotrków Trybunalski

kom. 785 187 276
885 777 504

Opracował:

mgr inż. Kamil Lasek

Spis treści

1. Wprowadzenie	4
1.1. Cel oraz podstawa prawna przygotowania raportu	4
1.2. Organy, którym sprawozdanie zostanie przedłożone	4
1.3. Uchwała w sprawie przyjęcia Programu Ochrony Środowiska	4
2. Opis Gminy Przedbórz	4
2.1. Charakterystyka Gminy Przedbórz	4
2.2. Struktura ludnościowa Gminy Przedbórz	6
2.3. Bezrobocie Gminy Przedbórz	9
2.4. Transport i połączenia komunikacyjne Gminy	9
2.5. Dochody i wydatki Gminy Przedbórz	10
3. Założenia przyjęte do realizacji zgodnie z Programem Ochrony Środowiska	15
4. Realizacja zadań ujętych w Programie Ochrony Środowiska	17
5. Wyniki monitoringu stanu jakości środowiska w Gminie Przedbórz	53
6. Podsumowanie	74

1. Wprowadzenie

1.1. Cel oraz podstawa prawna przygotowania raportu

Przedmiotem opracowania jest raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Przedbórz za okres od początku roku 2018 do końca roku 2021. Raport jest przeglądem zmiany stanu środowiska na terenie gminy oraz podsumowuje realizację gminnej polityki ekologicznej w powyższym okresie sprawozdawczym. Punktem odniesienia dla zagadnień przedstawionych w niniejszym raporcie jest „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Przedbórz na lata 2018–2021 z uwzględnieniem perspektywy do 2025 r.”. Wykonanie, raportu z realizacji programu ochrony środowiska narzuca art. 18 ust. 2 ustawy - Prawo ochrony środowiska (tj.: Dz. U. 2021, poz. 1973 ze zm.).

1.2. Organy, którym sprawozdanie zostanie przedłożone

Zgodnie z art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku, Prawo ochrony środowiska (tj.: Dz. U. 2021, poz. 1973 ze zm.) raport z realizacji programu ochrony środowiska zostanie przedłożony przez Burmistrza Miasta – Radzie Miejskiej.

1.3. Uchwała w sprawie przyjęcia Programu Ochrony Środowiska

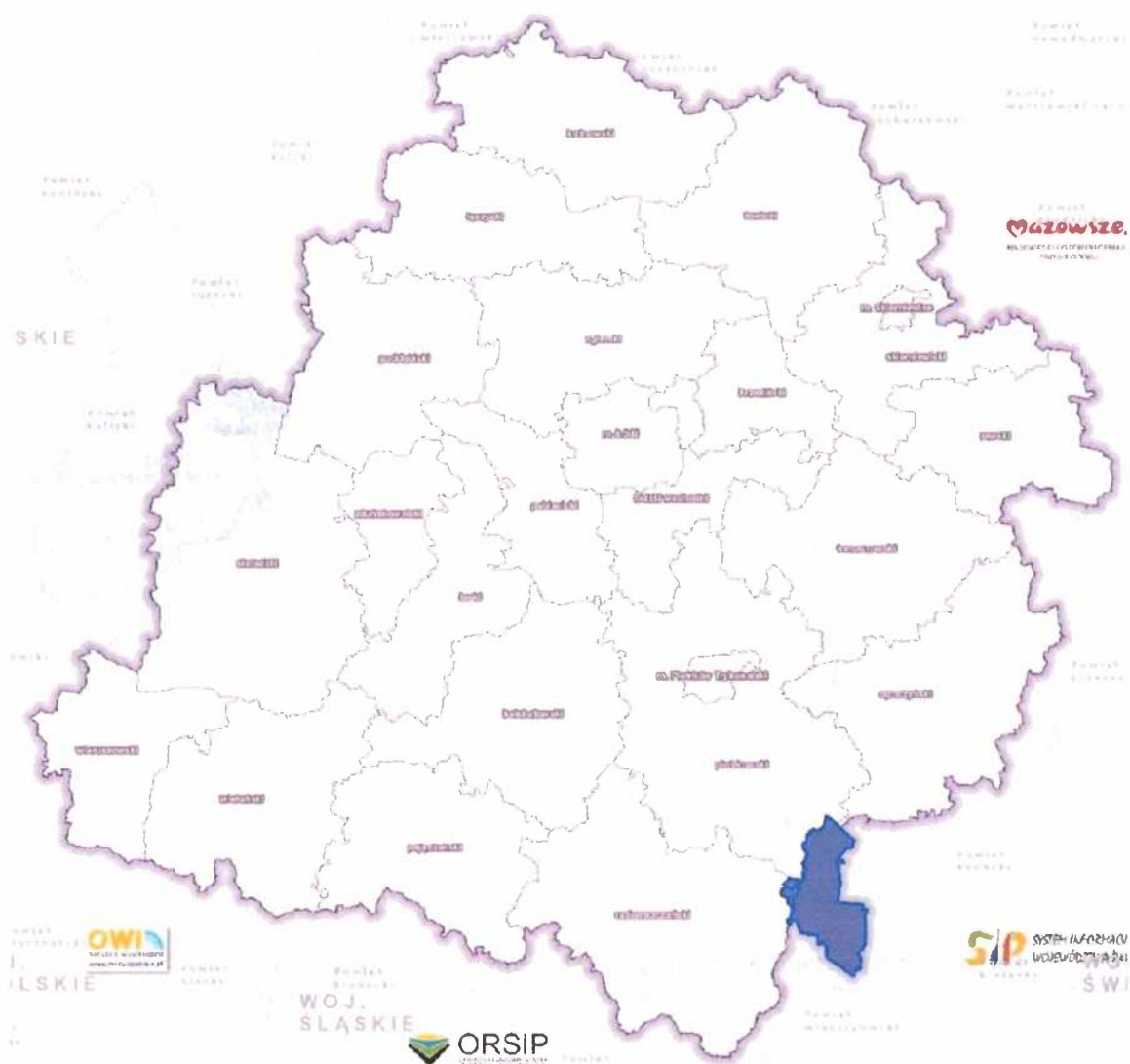
Program Ochrony Środowiska został przyjęty Uchwałą Nr XLVIII/355/18 Rady Miejskiej w Przedborzu z dnia 29 maja 2018 roku w sprawie przyjęcia „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Przedbórz na lata 2018 - 2021 z perspektywą do 2025 roku”.

2. Opis Gminy Przedbórz

2.1. Charakterystyka Gminy Przedbórz

Przedbórz to gmina miejsko-wiejska położona we wschodniej części powiatu radomszczańskiego w województwie łódzkim. Stanowi jedną z trzynastu gmin powiatu radomszczańskiego. Od północy graniczy z gminą Aleksandrów, od wschodu z gminą Fałków, Słupia i Krasocin (województwo świętokrzyskie), od południa z gminą Kluczewo (województwo świętokrzyskie), a od zachodu z gminą Ręczno, Masłowice, Wielgomłyny.

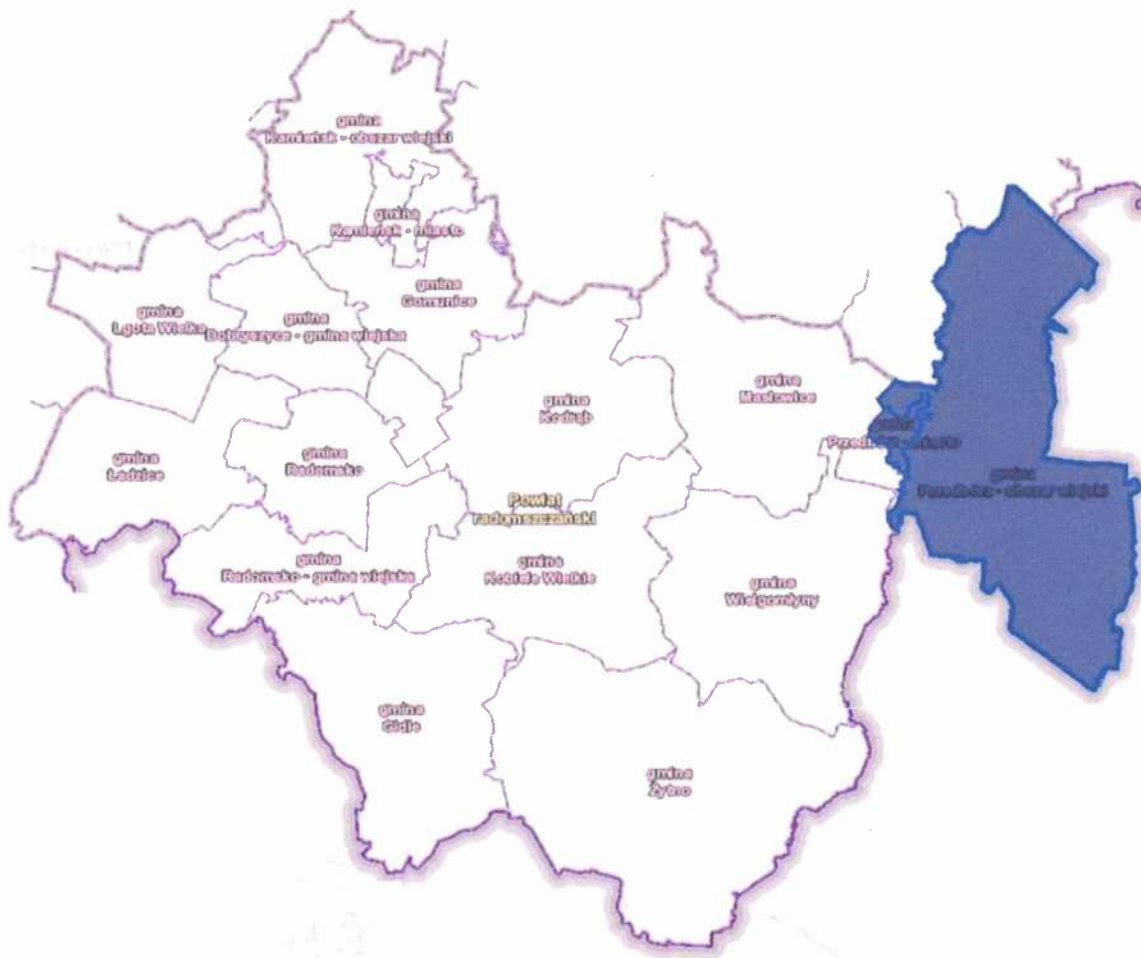
Na mapach 1 i 2 przedstawiono położenie gminy na tle województwa łódzkiego i na tle powiatu radomszczańskiego.

Mapa 1. Położenie gminy Przedbórz na tle województwa łódzkiego

Źródło: POŚ dla Gminy Przedbórz na lata 2018-2021 z uwzględnieniem perspektywy do 2025 r.

Gmina Przedbórz składa się z 1 miasta - Przedborza oraz 28 sołectw (Borowa, Brzostek, Chałupy, Faliszew, Gaj, Góry Mokre, Góry Suche, Grobla, Jabłonna, Józefów, Józefów Stary, Kajetanów, Kaleń, Miejskie Pola, Mojżeszów, Nosalewice, Piskorzaniec, Policzko, Przyłanki, Stara Wieś, Taras, Wojciechów, Wola Przedborska, Wygwizdów, Wymysłów, Zagacie, Zuzowy, Żeleźnica), które tworzy 56 wsi. Miejscowości niesołeckie gminy to: Błoto, Budy Nosalewickie, Bysiów, Choiny, Dawidów, Dziady, Gaj Zuzowski, Gepnerów, Grobla (leśniczówka), Gustawów, Kajetanów (osada leśna), Ludwików, Majdan, Miejskie Pola (gajówka), Młyny Nosalewickie, Nosalewice (gajówka), Papiernia, Policzko (gajówka), Posada, Przyłanki (leśniczówka), Reczków Stary, Taras (gajówka), Wejża, Wierzchlas, Wierzchlas (leśniczówka), Wojciechów (gajówka), Wymysłów (leśniczówka), Wyrębiska, Zawodzie.

Mapa 2. Położenie gminy Przedbórz na tle powiatu radomszczańskiego

Źródło: POŚ dla Gminy Przedbórz na lata 2018-2021 z uwzględnieniem perspektywy do 2025 r.

W materiałach źródłowych podkreślone jest, że Przedbórz jest jednym z najstarszych miast byłego województwa piotrkowskiego. Pierwsza historyczna wzmianka stwierdzająca istnienie Przedborza pochodzi z 1145 roku i znajduje się w Falsyfikacie Trzemeszeńskim. Dalsze wzmianki pochodzą z XIII wieku i pozwalają przypuszczać, że istniała tu osada lub może nawet gród już w XI lub XII wieku. Powstał on na skrzyżowaniu starych szlaków handlowych z Radomia przez Skrzywno, Opczno i z Krakowa przez Chmielnik, Małogoszcz do Wielkopolski.

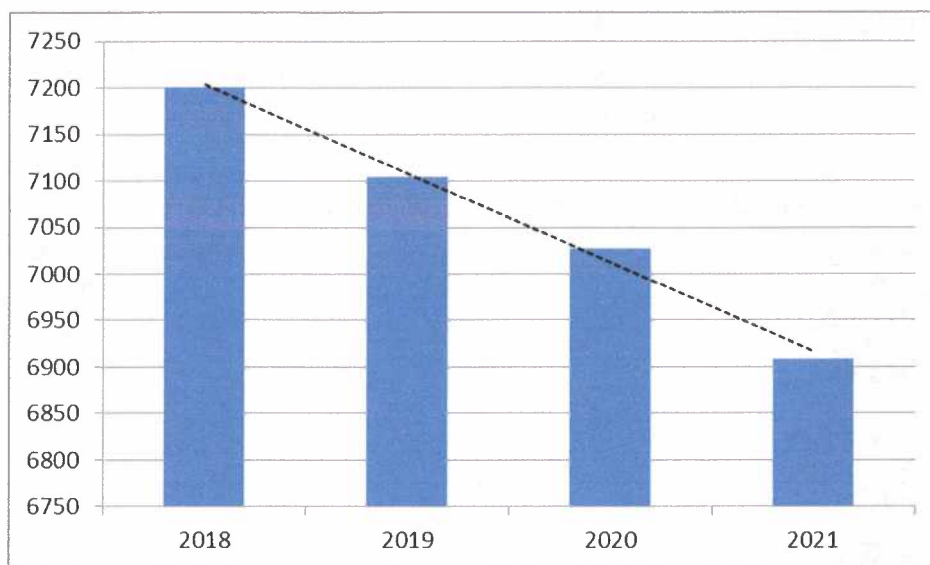
Powierzchnia analizowanej jednostki wynosi 189,94 km² i zamieszkuje ją 6908 osób (31.12.2021 r.).

2.2. Struktura ludnościowa Gminy Przedbórz

W gminie Przedbórz na dzień 31 grudnia 2021 roku zameldowanych było 6 908 osób¹. Na koniec 2020 r. liczba ludności wynosiła 7 027, natomiast w roku 2019 – 7 105. W 2018 r. liczba mieszkańców kształtowała się na poziomie 7 201 osób.

¹ Urząd Stanu Cywilnego w Przedborzu

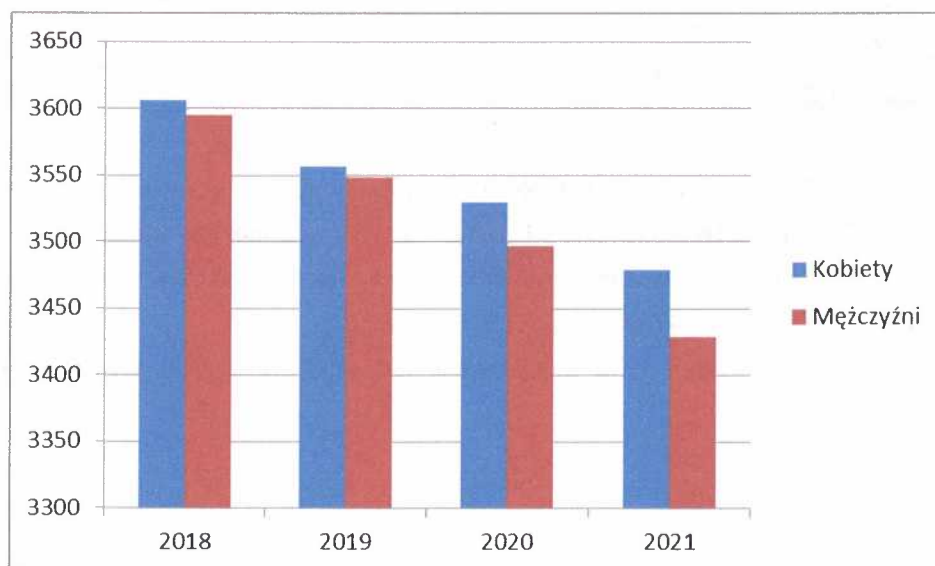
Wykres 1. Ludność Gminy Przedbórz w latach 2018-2021

Z przedstawionych wyżej danych wynika, iż w 2021 roku odnotowano w gminie spadek liczby ludności o 119 osób w stosunku do roku poprzedniego. W 2020 roku spadek ten wyniósł 78 osób, natomiast w 2019 roku – 96 osób. Generalnie z roku na rok liczba mieszkańców gminy Przedbórz sukcesywnie maleje.

Na terenie przedmiotowej jednostki zaznacza się liczebna przewaga płci żeńskiej. W 2021 roku gminę zamieszkiwało 3 479 kobiet i 3 429 mężczyzn. W 2020 r. liczba kobiet wynosiła 3 530, natomiast mężczyzn 3 497. Przewaga liczebna kobiet była właściwa również dla roku 2019 (3 557 kobiet i 3 548 mężczyzn) oraz 2018 (3 606 kobiet i 3 595 mężczyzn).

Wykres 2. Ludność Gminy Przedbórz według płci

Wśród 28 sołectw gminy największą liczbą mieszkańców charakteryzują się: Góry Mokre (479 osób), Miejskie Pola (237 osób), Przyłanki (180 osób), Zuzowy (179 osób) oraz Wola Przedborska (166 osób). Najmniejsze pod względem liczby mieszkańców są z kolei sołectwa: Józefów (19 osób), Góry Suche (49 osób) oraz Wymysłów (54 osób)².

Tabela 1. Statystyka mieszkańców sołectw Gminy Przedbórz (stan na dzień 31.12.2021)

Lp.	Sołectwo	Liczba mieszkańców
1.	Borowa	149
2.	Brzostek	133
3.	Chałupy	112
4.	Faliszew	74
5.	Gaj	99
6.	Góry Mokre	479
7.	Góry Suche	49
8.	Grobla	101
9.	Jabłonna	100
10.	Józefów	19
11.	Józefów Stary	123
12.	Kajetanów	138
13.	Kaleń	72
14.	Miejskie Pola	237
15.	Mojżeszów	70
16.	Nosalewice	165
17.	Piskorzeniec	104
18.	Policzko	128
19.	Przyłanki	180
20.	Stara Wieś	89
21.	Taras	174
22.	Wojciechów	70
23.	Wola Przedborska	166
24.	Wygwizdów	116
25.	Wymysłów	54
26.	Zagacie	67
27.	Zuzowy	179
28.	Żeleźnica	113
RAZEM		3 558

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Raport o stanie gminy Przedbórz za 2021 r

W 2021 r. na terenie Gminy Przedbórz urodziło się 49 dzieci, w tym 29 dziewczynek i 20 chłopców. Dla porównania w 2020 r. na świat przyszło 64 dzieci – 27 dziewczynek i 37 chłopców, natomiast w 2019 r. – 77 dzieci, w tym 43 dziewczynki i 34 chłopców. W roku 2018 liczba urodzeń wyniosła 87 dzieci, w tym 38 płci żeńskiej oraz 47 płci męskiej.

Nakreślona wyżej sytuacja ludnościowa analizowanej jednostki świadczy o wyraźnie spadkowej tendencji urodzeń.

² Raport o stanie gminy Przedbórz za 2021 r

2.3. Bezrobocie Gminy Przedbórz

Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w gminie Przedbórz według stanu na 31 grudnia 2021 r. wyniosła 298 osób, w tym 157 kobiet i 141 mężczyzn. W 2020 r. bezrobotni stanowili 335 osób (172 kobiety i 163 mężczyzn), natomiast w 2019 roku – 310 osób (172 kobiety i 138 mężczyzn). W 2018 roku liczba osób bezrobotnych w gminie kształtowała się na poziomie 326 osób, w tym 186 kobiet oraz 140 mężczyzn.

Zgodnie z Centralną Ewidencją i Informacją o Działalności Gospodarczej (CEIDG) liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych, które mają główne miejsce prowadzenia działalności w gminie Przedbórz w 2021 r. wynosiła 765 podmiotów, w 2020 r. – 745 podmiotów, w 2019 r. – 699 podmiotów, natomiast w 2018 r. – 401 podmiotów, w tym:

Status	2018 ³	2019 ⁴	2020 ⁵	2021 ⁶
Aktywny	366	377	373	365
Wykreślony	15	270	308	322
Zawieszony	20	52	54	66

Podmioty gospodarcze funkcjonujące na terenie gminy to przede wszystkim małe i średnie zakłady rodzinne.

Do wiodących branż w gminie zaliczyć należy:

- usługi ogólnobudowlane,
- handel,
- przetwórstwo przemysłowe i naprawy pojazdów samochodowych,
- transport drogowy towarów,
- fryzjerstwo i pozostałe zabiegi kosmetyczne.

2.4. Transport i połączenia komunikacyjne Gminy⁷

Rozbudowany i pozostający w dobrym stanie układ komunikacyjny ma kluczowe znaczenie dla rozwoju każdej jednostki terytorialnej łącząc ją z ościennymi miejscowościami i pobliskimi miastami. Sprawna komunikacja ma podstawowe znaczenie dla ludności – zarówno dojeżdżającej do pracy, czy np. korzystającej z infrastruktury społecznej i oferty kulturalnej większych ośrodków, ale również dla podmiotów pragnących dotrzeć do gminy np. z uwagi na prowadzoną działalność gospodarczą. Ponadto baza komunikacyjna wpływa bezpośrednio na stopień ruchu turystycznego obszaru – sprawna komunikacja sprzyja jego rozwojowi.

System dróg na terenie gminy składa się z:

- drogi krajowej nr 42 relacji Namysłów - Kluczbork - Praszka - Pajęczno - Radomsko - Przedbórz - Końskie - Skarżysko-Kamienna - Rudnik

³ Raport o stanie gminy Przedbórz za 2018 r.

⁴ Raport o stanie gminy Przedbórz za 2019 r.

⁵ Raport o stanie gminy Przedbórz za 2020 r.

⁶ Raport o stanie gminy Przedbórz za 2021 r.

⁷ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Przedbórz na lata 2018-2021 z uwzględnieniem perspektywy do 2025 r.

- drogi wojewódzkiej nr 742 - na północ do Piotrkowa Trybunalskiego przez Ręczno, na południe do Włoszczowy

Transport drogowy stanowi podstawowy rodzaj komunikacji w gminie Przedbórz.

Komunikację na terenie gminy i w okolicach zapewnia PKS Radomsko.

Gmina Przedbórz posiada bezpośrednie połączenie z Łodzią, Katowicami, Lublinem, Kielcami, Częstochową, Radomskiem, Krakowem, Włocławkiem, Piotrkowem Trybunalskim, Chełmem, Radomiem, Końskimi, Jędrzejowem i Włoszczową.

2.5. Dochody i wydatki Gminy Przedbórz

W latach 2018 – 2021 wysokość dochodów w gminie Przedbórz systematycznie rosła. W 2019 roku dochody gminy były wyższe o 4 308 242,08 zł w stosunku do roku 2018, natomiast w 2020 roku

odnotowano wzrost dochodów o 920 916,44 zł w stosunku do roku 2019. W 2021 r. dochody gminy Przedbórz przekroczyły 40 mln zł.

Dochody Gminy Przedbórz na lata 2018, 2019, 2020, 2021⁸

Dochody ogółem	2018	2019	2020	2021 ⁹
Ogółem	32 544 010,40	36 852 252,48	37 773 168,92	40 057 439,12

Wydatki ogółem, w tym na ochronę środowiska w Gminie Przedbórz na lata 2018, 2019, 2020, 2021¹⁰

	2018	2019	2020	2021 ¹¹
Rolnictwo i łowiectwo	240 597,72	373 138,50	876 367,99	286 475,36
Transport i łączność	2 439 989,46	3 721 294,87	2 355 700,95	2 990 783,19
Turystyka	1 288 080,65	120 940,29	1 040 518,27	128 144,07
Gospodarka mieszkaniowa	16 819,50	69 685,81	33 786,76	47 771, 40
Działalność usługowa	48 518,65	83 215,79	43 821,14	41 601,75
Administracja publiczna	3 319 011,94	3 488 341,19	3 698 789,35	3 756 898,97
Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	62 130,55	96 067,46	67 845,83	4 740,00
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	559 051,55	409 938,06	328 388,09	299 223,38
Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	0,00	0,00	0,00	311,00
Obsługa długu publicznego	124 049,51	117 884,41	73 755,40	34 832,10
Różne rozliczenia	205 848,66	16 077,06	13 849,50	9 061,47
Oświata i wychowanie	8 358 522,96	8 872 046,42	8 879 739,88	10 556 145,09
Ochrona zdrowia	1 284 114,20	161 927,29	150 821,95	196 413,81
Pomoc społeczna	2 512 521,75	2 614 782,58	2 590 077,47	2 687 135,08
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	76 724,58	113 831,06	16 433,50	104 545,29
Edukacyjna opieka wychowawcza	709 318,04	720 846,25	725 028,20	850 837,76
Rodzina	9 329 928,38	10 256 877,19	11 111 813,34	10 474 648,73

⁸ Dane GUS 2018, 2019, 2020

⁹ Raport o stanie gminy Przedbórz za 2021 r.

¹⁰ Dane GUS 2018, 2019, 2020

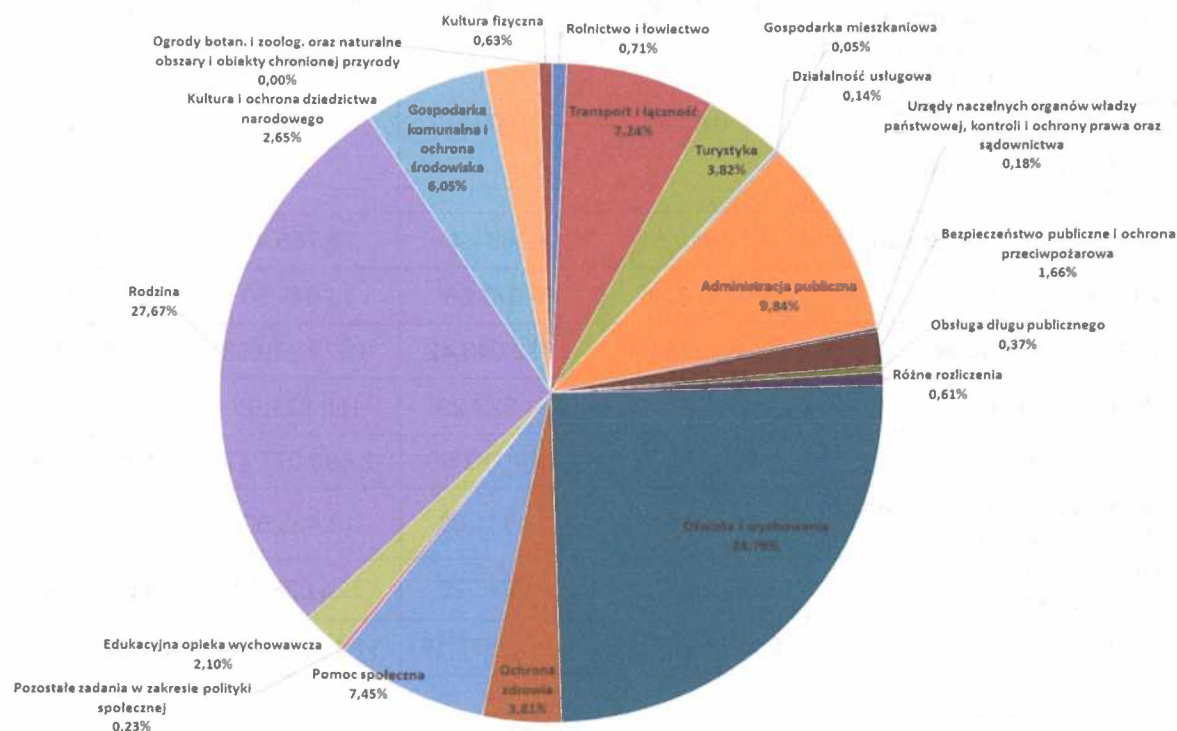
¹¹ Raport o stanie gminy Przedbórz za 2021 r.

Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	2 039 804,18	3 541 514,62	3 956 319,30	3 459 137,01
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	892 558,33	1 137 036,52	625 394,70	844 356,03
Ogrody botan. i zoolog. oraz naturalne obszary i obiekty chronionej przyrody	0,00	12 109,50	0,00	6 000,00
Kultura fizyczna	213 692,39	204 693,44	212 291,27	236 476,18

W 2018 roku największą część wydatków Gminy Przedbórz stanowiły¹²: Rodzina (27,67%), Oświata i wychowanie (24,79%) oraz Administracja publiczna (9,84%). W roku 2019 były to: Rodzina (28,39%), Oświata i wychowanie (24,55%) oraz Transport i łączność (10,30%). W 2020 r. najwięcej wydatków poniesiono na Rodzinę (30,19%), Oświatę i wychowanie (24,13%) oraz Gospodarkę komunalną i ochronę środowiska (10,75%), natomiast w 2021 r. na Oświatę i wychowanie (28,52%), Rodzinę (28,30%) oraz Administrację publiczną (10,15%). Ogółem w latach 2018-2021 w gminie Przedbórz najwięcej wydatków sklasyfikowano w następujących działach:

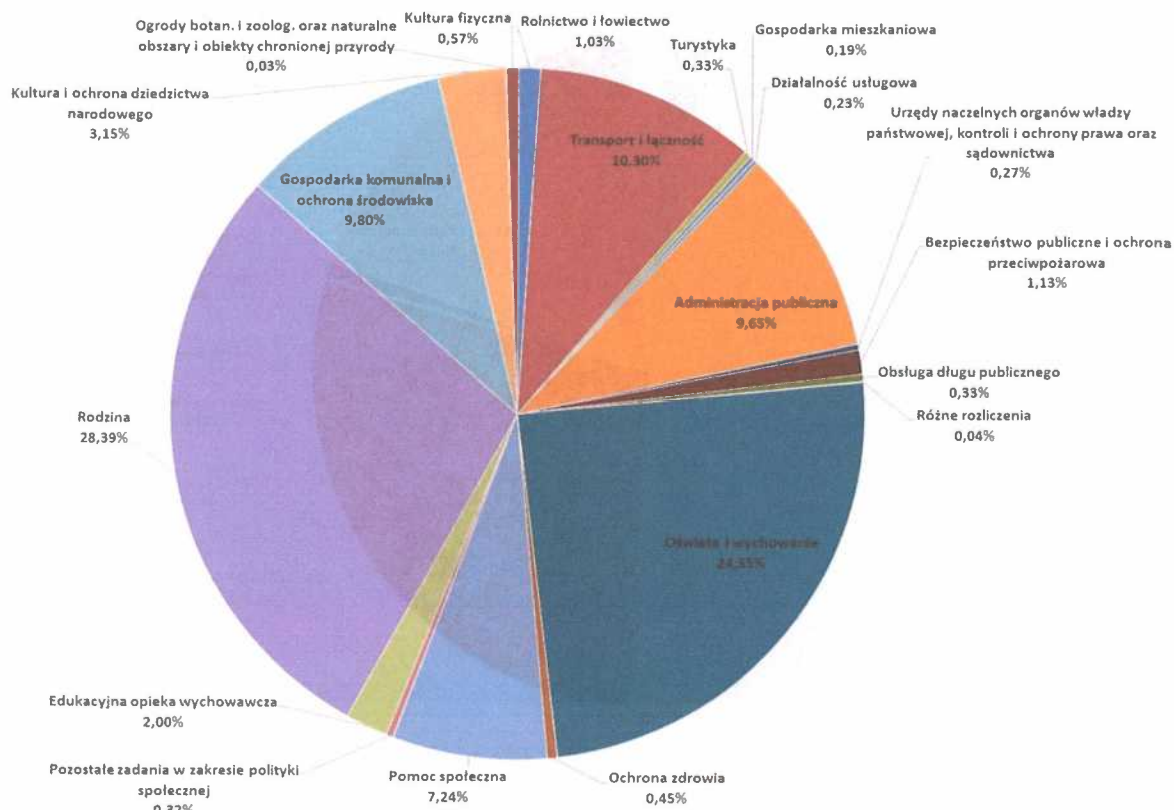
- Rodzina;
- Oświata i wychowanie;
- Administracja publiczna;
- Gospodarka komunalna i ochrona środowiska;
- Transport i łączność;
- Pomoc społeczna.

Wykres 3. Wydatki Gminy Przedbórz w roku 2018

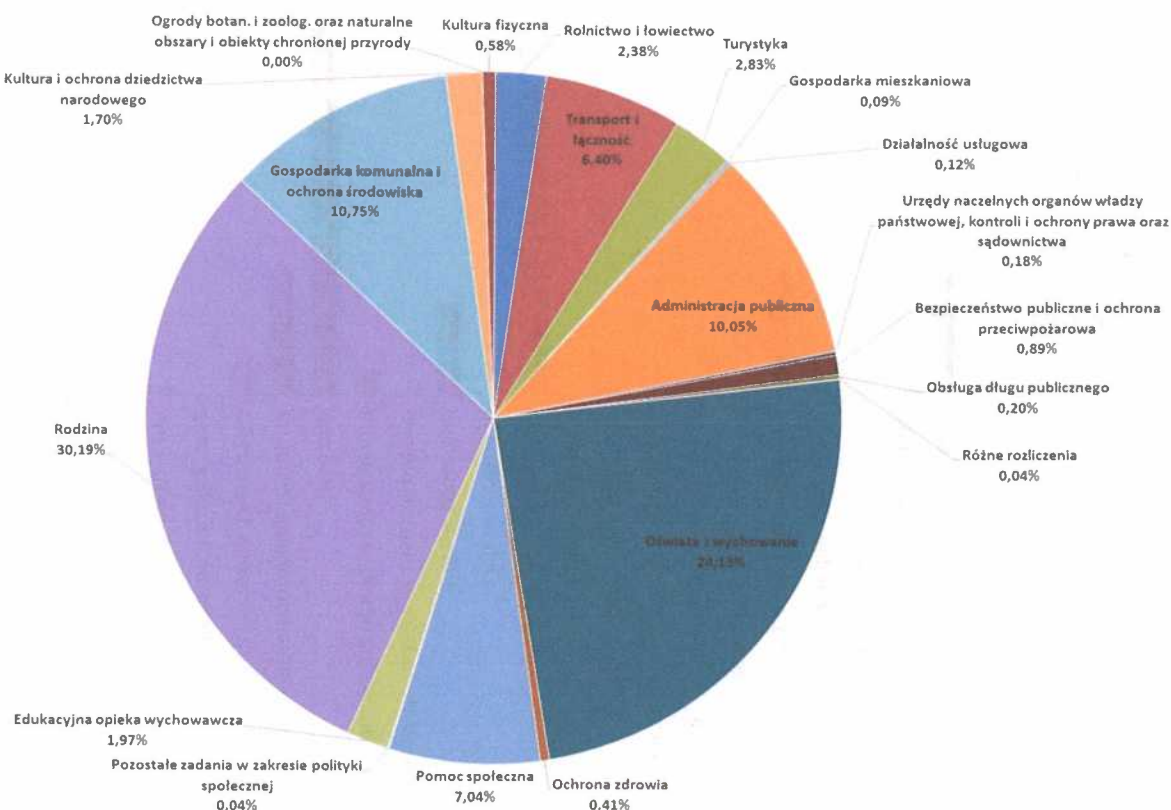

¹² Wydatki według działów Klasyfikacji Budżetowej

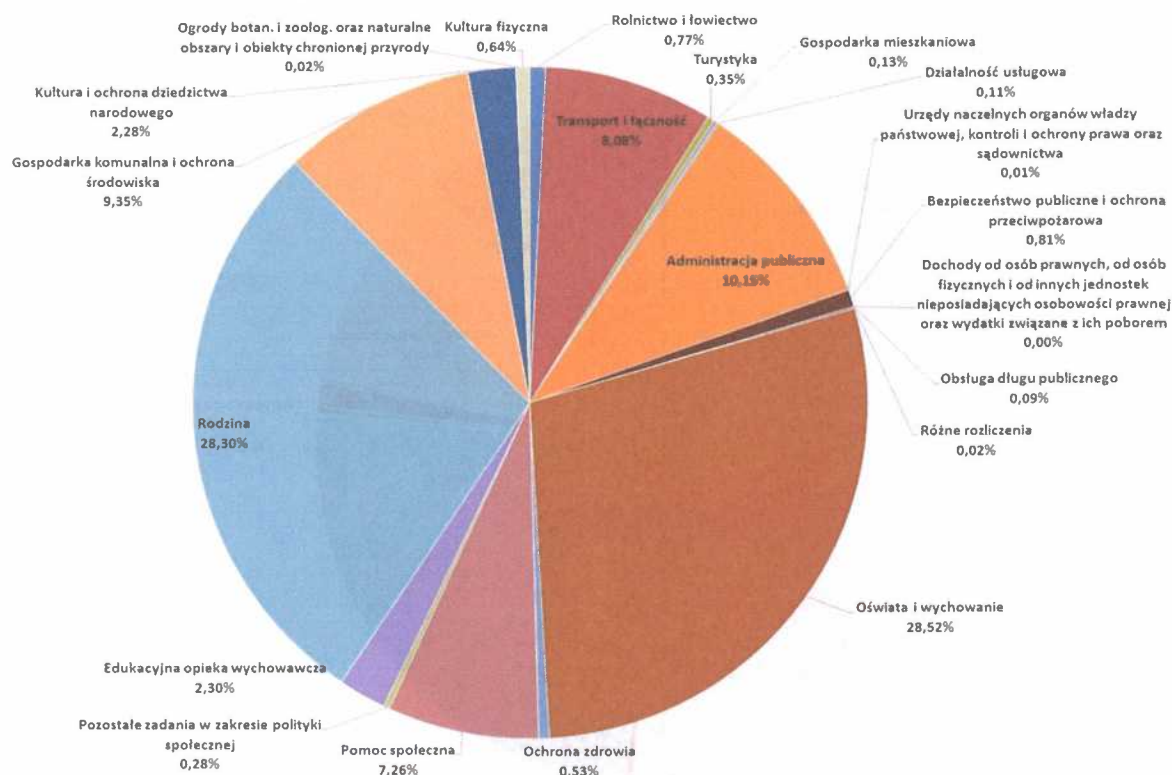
Wykres 4. Wydatki Gminy Przedbórz w roku 2019

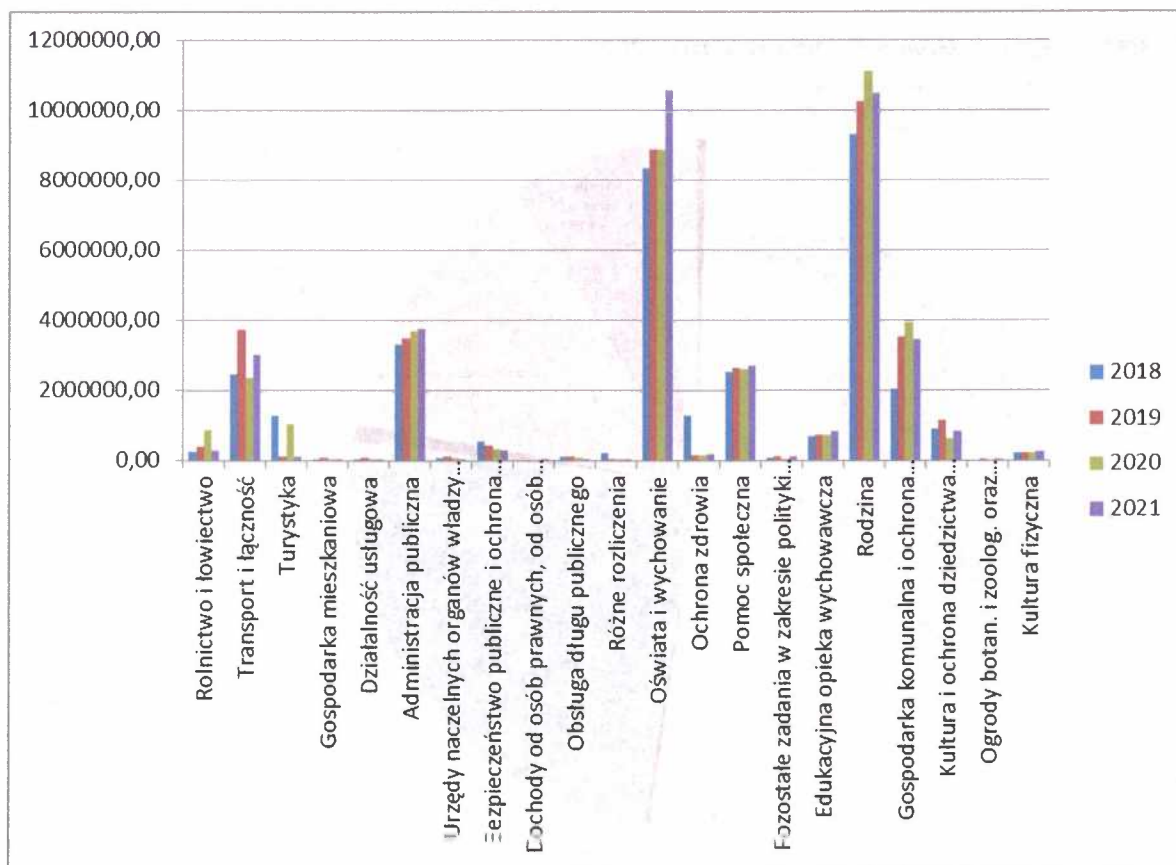
Wykres 5. Wydatki Gminy Przedbórz w roku 2020

Wykres 6. Wydatki Gminy Przedbórz w roku 2021

Wykres 7. Porównanie wydatków Gminy Przedbórz w latach 2018, 2019, 2020 i 2021

3. Założenia przyjęte do realizacji zgodnie z Programem Ochrony Środowiska

Podstawowym wymogiem w działaniach zmierzających do poprawy stanu środowiska i zapewnienia bezpieczeństwa ekologicznego jest zasada zrównoważonego rozwoju poprzez realizację polityki ochrony środowiska.

Na podstawie przeprowadzonej w Programie szczegółowej analizy stanu i jakości poszczególnych komponentów środowiska Gminy Przedbórz, zidentyfikowano najważniejsze zagrożenia w zakresie ochrony środowiska dla Gminy Przedbórz. Są to:

- ✚ zły stan ekologiczny wody w rzekach na terenie gminy,
- ✚ przekroczenia w powietrzu atmosferycznym wartości dopuszczalnych benzo(a)pirenu w pyłe PM10 oraz pyłu PM2,5,
- ✚ niewielki stopień wykorzystywania energii odnawialnej,
- ✚ znaczne natężenie ruchu pojazdów na głównych ciągach komunikacyjnych.

Jako nadrzędną zasadę obowiązującą w Programie należy przyjąć zrównoważony rozwój, przez co należy rozumieć taki rozwój społeczno-gospodarczy, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz podstawowych potrzeb poszczególnych społeczności lub obywateli, zarówno współczesnych jak i przyszłych pokoleń.

Wyznaczone priorytety ekologiczne podzielono na obszary działań, a do każdego obszaru działań wyznaczono priorytety. Kierunki działań przyjęte w Programie Ochrony Środowiska miały za zadanie ochronę wszystkich komponentów środowiska, a sformułowano je w poniżej przedstawionej postaci (wymieniono kolejno w „Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Przedbórz na lata 2018-2021”):

Obszar działania: Ochrona zasobów naturalnych

- **Ochrona przyrody i krajobrazu**
  - Zachowanie i wzbogacanie walorów przyrodniczych,
  - Zagospodarowanie zielenią terenów zmienionych przez czynniki antropogeniczne,
  - Wzrost świadomości ekologicznej w społeczeństwie,
  - Zakaz zabudowy w strefach: ochrony ekologicznej, wartości rolniczych, ochronnych cmentarzy, oddziaływania obiektów infrastruktury technicznej, na terenach leśnych i obszarach postulowanych do zalesienia,
  - Rozszerzenie oferty rekreacyjno-turystycznej,
  - Poprawa mikroklimatu,
  - Poprawa warunków aerosanitarnych w gminie,
  - Utrzymanie ustaleń polityki przestrzennej dla poszczególnych terenów,
  - Uwzględnianie uwarunkowań konserwatorskich w realizacji zabudowy,
- **Ochrona i zrównoważony rozwój lasów**
  - Rozwój zieleni miejskiej i gminnej,
- **Racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi**
  - Ograniczenie wodochłonności poszczególnych sektorów gospodarki, a szczególnie przemysłu,

- Realizacja systemu małej retencji wodnej,
- Poprawa funkcjonowania infrastruktury zaopatrującej w wodę,
- Odbudowa melioracji podstawowych i szczegółowych w celu przeciwdziałania skutkom suszy i powodzi.
- **Ochrona powierzchni ziemi**
  - Ochrona przed erozją gleb poprzez zakrzewianie śródpolnych oraz stosowanie dobrych praktyk rolnych,
  - Rekultywacja terenów zdegradowanych i zdewastowanych przyrodniczo.
- **Gospodarowanie zasobami geologicznymi**
  - Zrównoważona gospodarka zasobami geologicznymi

Obszar działania: Ochrona powietrza atmosferycznego

- Osiągnięcie standardów jakości powietrza poprzez wdrożenie Programu Ochrony Powietrza (POP),
- Transformacja gminy Przedbórz w gminę niskoemisyjną,
- Przygotowanie do wdrożenia dyrektywy IED przez zakłady przemysłowe,
- Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii,
- Prowadzenie działań energooszczędnych w mieszkalnictwie i budownictwie,
- Ograniczenie emisji ze środków transportu,
- Wprowadzenie zadań z programu gospodarki niskoemisyjnej,

Obszar działania: Jakość wód i gospodarka wodno - ściekowa

- Realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK),
- Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do środowiska wodnego,
- Usprawnienie systemu zaopatrzenia w wodę.

Obszar działania: Ochrona przed hałasem

- Zmniejszenie poziomów hałasu, zwłaszcza emitowanych przez środki transportu drogowego,
- Monitoringu klimatu akustycznego.

Obszar działania: Oddziaływanie pól elektromagnetycznych

- Stała kontrola potencjalnych źródeł pól elektromagnetycznych,
- Edukacja ekologiczna nt. rzeczywistej skali zagrożenia emisją pól.

Obszar działania: Poważne awarie przemysłowe

- Działania zapobiegające powstawaniu poważnych awarii w zakładach oraz w trakcie przewozu materiałów niebezpiecznych,
- Szybkie usuwanie skutków poważnych awarii.

Obszar działania: Edukacja ekologiczna

- Prowadzenie edukacji na rzecz zrównoważonego rozwoju, dotyczącej wszystkich elementów środowiska,
- Wzrost wrażliwości i aktywności społeczeństwa oraz większe zaangażowanie w sprawy ochrony środowiska.

Obszar działania: Pozostałe działania systemowe

- Uwzględnianie aspektów ekologicznych w poszczególnych dziedzinach gospodarowania,
- Zarządzanie środowiskowe,
- Aktywizacja rynku do działań na rzecz ochrony środowiska,
- Rozwój alternatywnych źródeł energii.

Obszar działania: Racjonalne kształtowanie przestrzeni gminy

- Modernizacja przestrzeni i struktury funkcjonalnej gminy poprzez efektywne zarządzanie i właściwe użytkowanie przestrzenne miasta zapewniające utrzymanie ład przestrzennego,
- Modernizacja i rozwój infrastruktury,
- Budowa systemu ekologicznego gminy.

4. Realizacja zadań ujętych w Programie Ochrony Środowiska

W celu przeprowadzenia oceny realizacji Programu Ochrony Środowiska posłużono się wskaźnikami ilościowymi i jakościowymi monitoringu.

Sieć wodociągowa

Tabela 2. Zestawienie wskaźników ilościowych realizacji Programu Ochrony Środowiska – sieć wodociągowa¹³

	2018	2019	2020	2021
Budynki mieszkalne podłączone do sieci wodociągowej - w % ogółu budynków mieszkalnych	91,6%	91,7%	91,7%	b.d.
Korzystający z sieci wodociągowej w % ogółu ludności	92,5%	92,6%	92,7%	b.d.
Długość czynnej sieci wodociągowej ¹⁴	114,4 km	114,4 km	114,4 km	114,4 km
Ilość przyłączy do sieci wodociągowej ¹⁵	2438 szt.	2460 szt.	2488 szt.	2502 szt.

¹³ Dane GUS, Bank Danych Lokalnych

¹⁴ Dane UM w Przedborzu

¹⁵ Dane UM w Przedborzu

Zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca	29,1 m ³	31,4 m ³	31,0 m ³	b.d.
Zużycie wody w gospodarstwach domowych w mieście na 1 mieszkańca	33,5 m ³	37,6 m ³	36,4 m ³	b.d.
Zużycie wody w gospodarstwach domowych na wsi na 1 mieszkańca	24,8 m ³	25,4 m ³	25,7 m ³	b.d.

Sieć kanalizacyjna

Tabela 3. Zestawienie wskaźników ilościowych realizacji Programu Ochrony Środowiska – sieć kanalizacyjna¹⁶

	2018	2019	2020	2021
Budynki mieszkalne podłączone do kanalizacji - w % ogółu budynków mieszkalnych	26,4%	26,3%	28,3%	b.d.
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej ¹⁷	26,5 km	26,5 km	26,5 km	26,5 km
Ilość przyłączy do sieci kanalizacyjnej ¹⁸	682 szt.	692 szt.	696 szt.	703 szt.
Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	2776 osób	2734 osób	2699 osób	b.d.
Korzystający z kanalizacji w % ogółu ludności	38,5%	38,4%	38,3%	b.d.

Długość sieci kanalizacji sanitarnej na terenie gminy Przedbórz wynosi 26,5 km. Według stanu na koniec 2021 roku, w gminie istniało ogółem 703 przyłączy prowadzących do budynków użyteczności publicznej, mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania.

Ścieki bytowo – gospodarcze z terenu gminy trafiają do gminnej oczyszczalni ścieków w Przedborzu. Maksymalna przepustowość oczyszczalni wynosi 700 m³/d. Jest to oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna z podwyższonym usuwaniem związków azotu, fosforu, spełniająca standardy odprowadzanych ścieków.

Gmina jest w trakcie budowy nowej oczyszczalni ścieków.

¹⁶ Dane GUS, Bank Danych Lokalnych

¹⁷ Dane UM w Przedborzu

¹⁸ Dane UM w Przedborzu

Tabela 4. Stopień realizacji zadań ujętych w harmonogramie rzeczowo-finansowym przewidzianych do realizacji na lata 2018-2021

Nazwa Zadania	2018	2019	2020	2021	Koszty	Stopień realizacji (opis zrealizowanych działań)	Podanie powodu niewykonania zadania, / jeśli miało miejsce
JAKOŚĆ WÓD I GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA							
Budowa wału dzielącego zbiornik górny zalewu w Przedborzu na dwie części wraz z budową zjeżdżalni wodnej	851 885,62	-	-	-	851 885,62	Budowa wału oraz budowa zjeżdżalni	
Budowa ekotonowej strefy buforowej na cieku spod Ochotnika	738,00	970 420,00	-	-	971 158,00	- aktualizacja kosztorysu - wykonano ekotonową strefę buforową oraz prace na cieku spod Ochotnika	
Przebudowa oczyszczalni ścieków w Przedborzu wraz z przebudową odcinka kanalizacji sanitarnej i modernizacja przepompowni ścieków	462,40	14 974,00	14 415,00	31 880,00	61 731,40	- zakup map, wypisów - wykonanie studium wykonalności i inwentaryzację przyrodniczą - opracowanie wniosku o wydanie decyzji środowiskowej - uzupełnienie PFU oraz nadzór ekspercki	
Monitoring diagnostyczny jcw p Dopływ z Nosalewic ppk Taras	-	-	-	-	Nie jest możliwe wydzielenie kwoty poniesionych kosztów realizacji badań w zakresie poszczególnych komponentów środowiska w	Zrealizowano wszystkie zaplanowane badania 2018 Badania wskaźników biologicznych, fizykochemicznych i chemicznych	

					skali gminy	
Monitoring diagnostyczny jcwp Ojrzanka ppk Faliszew	-	-	-	-	Nie jest możliwe wydzielenie kwoty poniesionych kosztów realizacji badań w zakresie poszczególnych komponentów środowiska w skali gminy	Zrealizowano wszystkie zaplanowane badania 2018 Badania substancji chemicznych w tkankach zwierzęcych 2019 Badania Ichtiofauny
Monitoring operacyjny jcwp Ojrzanka ppk Faliszew	-	-	-	-	Nie jest możliwe wydzielenie kwoty poniesionych kosztów realizacji badań w zakresie poszczególnych komponentów środowiska w skali gminy	Zrealizowano wszystkie zaplanowane badania 2018 Badania wybranych substancji priorytetowych 2019 Badania wskaźników biologicznych, fizykochemicznych i wybranych substancji chemicznych 2020 Badania wybranych substancji priorytetowych 2021 Badania wybranych substancji priorytetowych
Monitoring operacyjny jcwp Dopływ z Nosalewic ppk Taras	-	-	-	-	Nie jest możliwe wydzielenie kwoty poniesionych	Zrealizowano wszystkie zaplanowane badania 2018 Badania wskaźników

					kosztów realizacji badań w zakresie poszczególnych komponentów środowiska w skali gminy	biologicznych, fizykochemicznych i wybranych substancji chemicznych 2020 Badania wybranych substancji priorytetowych 2021 Badania wskaźników biologicznych, fizykochemicznych i wybranych substancji chemicznych	
Monitoring diagnostyczny jcwpd - ujęcie gminne st. nr 1 w Górach Mokrych - Zakład Komunalny w Przedborzu	-	-	-	-	Nie jest możliwe wydzielenie kwoty poniesionych kosztów realizacji badań w zakresie poszczególnych komponentów środowiska w skali gminy	Zrealizowano wszystkie zaplanowane badania 2019 Badania 32 wskaźników fizykochemicznych	
OCHRONA PRZYRODY I KRAJOBRAZU ORAZ EDUKACJA EKOLOGICZNA							
Dokończenie prac budowlanych w zabytkowym parku przy ul. Trytwa w Przedborzu	59 817,31	-	-	-	59 817,31	Wykonanie ogrodzenia oraz przyłączy wod-kan i elektroenergetycznego do budynku sanitariatu	
Budowa i oznakowanie infrastruktury turystycznej	-	-	-	-	-		Zmiana nazwy zadania na: Magia Pilicy – ochrona przyrody obszaru funkcjonalnego doliny rzeki Pilicy

Budowa stacji kajakowej	164 146,00	-	-	-	164 146,00	Budowa stacji kajakowej wraz z małą architekturą	
Działalność wydawnicza, przygotowanie i druk folderów edukacyjno-promocyjnych, albumów, przewodników	6 000	10 060	0	3 900	19 960	Zadanie zrealizowane Redagowanie i druk albumów, broszur, folderów map i przewodników	
Edukacja ekologiczna: prowadzenie zajęć terenowych, prelekcji w Sali edukacyjnej, organizacja wystaw edukacyjno-promocyjnych	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	Zadanie zrealizowane Terenowe i stacjonarne zajęcia edukacyjne oraz prelekcje w sali edukacyjnej – realizowane bezpłatnie przez pracowników ZPKWŁ).	
Monitoring obiektów przyrodniczych	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	Zadanie zrealizowane Monitoring obszarowych form ochrony przyrody, stanowisk chronionych gatunków zwierząt, roślin i grzybów oraz stanowisk roślin inwazyjnych – realizowane bezpłatnie przez własnych pracowników	
Projekty czynnej ochrony zrealizowane na terenie rezerwatu „Piskorzeniec” przez pracowników służby parków, na zlecenie Zespołu lub we współpracy z innymi instytucjami	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	Zadanie zrealizowane Wykaszenie torfowiska o powierzchni 0,5 ha w rezerwacie „ Piskorzeniec” w celu ochrony przed zarastaniem i ubożeniem składu gatunkowego torfowiska – wykonane przez pracowników ZPKWŁ	

Organizacja konkursów edukacyjnych, we wszystkich formach (plastycznych, fotograficznych, konkursów wiedzy)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	Zadanie zrealizowane Organizacja i przeprowadzanie tematycznych konkursów wiedzy, konkursów fotograficznych i plastycznych wśród młodzieży szkolnej – realizowane bezpłatnie przez własnych pracowników w ramach obowiązków służbowych).	
Konserwacja i uzupełnianie tablic informacyjnych przy obiektach przyrodniczych oraz na ścieżkach edukacyjnych na terenie PPK	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	Wymiana i naprawy urzędowych tablic informacyjnych, tablic edukacyjnych na ścieżkach przyrodniczych i tablic informacyjnych przy obiektach przyrodniczych i kulturowych – realizowane bezpłatnie przez własnych pracowników w ramach obowiązków służbowych.	
OCHRONA POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO I OCHRONA PRZED HAŁASEM							
Przebudowa Mostu w ciąg drogi powiatowej nr 3921E w km 8+895 w m. Faliszew	-	Zadanie zrealizowano	-	-	-	Wykonano przebudowę mostu zgodnie z założeniami projektu budowlanego	
Słoneczna energii dla Gminy Przedbórz, Wielgomłyny i Żytno	-	-	-	-	-		Zadanie zostało zdjęte z uwagi na rezygnację partnerów z realizacji powyższego zadania
Remonty bieżące dróg gminnych na terenie Gminy Przedbórz	-	1 234 050,65	-	999 102,99	2 233 153,64	2019 Remont drogi gminnej nr 112472E od drogi powiatowej nr P3921E do	

						<p>miejsowości Zuzowy</p> <p>2021 Remont drogi gminnej nr 112474E od skrzyżowania z drogą powiatową P3910E w miejscowości Borowa do skrzyżowania z drogą nr P3911E w miejscowości Góry Mokre</p>	
<p>Modernizacja/remont odcinków dróg gminnych na terenie Gminy Przedbórz</p>	1 177 818,16	2 630 958,73	449 002,50	1 742 036,03	5 999 815,42	<p>2018 - Przebudowa ul. Wiśniowej w Przedborzu - Poprawa płynności transportu i bezpieczeństwa ruchu na drogach gminnych - poprzez przebudowę ulic: Korycińska i Lipowa oraz budowę ulic: Majowa i Majowa Góra - Przebudowa drogi w miejscowości Wola Przedborska - Modernizacja odcinka drogi w miejscowości Borowa - Modernizacja odcinka drogi w miejscowości Wygwizdów - Modernizacja odcinka drogi w miejscowości Józefów Stary - Modernizacja odcinka drogi w miejscowości Gaj - Modernizacja odcinka drogi w miejscowości Zuzowy - Modernizacja odcinka</p>	

					<p>drogi w miejscowości Jabłonna</p> <ul style="list-style-type: none"> - Modernizacja odcinka drogi w miejscowości Policzko <p>2019</p> <ul style="list-style-type: none"> - Przebudowa drogi gminnej na terenie sołectwa Zagacie - Poprawa płynności transportu i bezpieczeństwa ruchu na drogach gminnych poprzez przebudowę ulic: Korycińska i Lipowa oraz budowę ulic: Majowa i Majowa Góra - Modernizacja odcinka drogi w miejscowości Borowa - Modernizacja odcinka drogi w miejscowości Chałupy - Modernizacja odcinka drogi w miejscowości Gaj - Modernizacja drogi gminnej na terenie sołectwa Góry Mokre - Modernizacja odcinka drogi w miejscowości Jabłonna - Modernizacja odcinka drogi w miejscowości Józefów Stary - Modernizacja drogi gminnej na terenie sołectwa Miejskie Pola - Modernizacja odcinka 	
--	--	--	--	--	--	--

					<p>drogi w miejscowości Wola Przedborska</p> <ul style="list-style-type: none"> - Modernizacja drogi gminnej na terenie sołectwa Wygwizdów - Modernizacja odcinka drogi w miejscowości Wymystów - Modernizacja odcinka drogi w miejscowości Zuzowy - Modernizacja drogi gminnej w miejscowości Faliszew - Modernizacja drogi gminnej w miejscowości Mojżeszów - Modernizacja drogi gminnej w miejscowości Stara Wieś - Remont drogi gminnej nr 112472E od drogi powiatowej nr P3921E do miejscowości Zuzowy <p>2020</p> <ul style="list-style-type: none"> - Przebudowa drogi gminnej na terenie sołectwa Zagacie - Poprawa płynności transportu i bezpieczeństwa ruchu na drogach gminnych poprzez przebudowę ulic: Korycińska i Lipowa oraz budowę ulic: Majowa i Majowa Góra - Modernizacja drogi w miejscowości Gaj 	
--	--	--	--	--	--	--

					<ul style="list-style-type: none"> - Modernizacja drogi gminnej w miejscowości Góry Suche - Modernizacja drogi gminnej w miejscowości Jabłonna - Modernizacja drogi gminnej w miejscowości Góry Mokre - Modernizacja drogi gminnej w miejscowości Józefów Stary - Modernizacja drogi gminnej na terenie sołectwa Przyłanki - Modernizacja drogi gminnej na terenie sołectwa Nosalewice - Modernizacja drogi gminnej w miejscowości Policzko - Modernizacja drogi gminnej w miejscowości Zuzowy - Przebudowa drogi gminnej ul. Kwiatowa w Przedborzu <p>2021</p> <ul style="list-style-type: none"> - Przebudowa ul. Wiśniowej w Przedborzu - Przebudowa drogi gminnej ul. Kwiatowa w Przedborzu - Modernizacja drogi gminnej w miejscowości Chałupy - Modernizacja drogi gminnej w miejscowości 	
--	--	--	--	--	---	--

						Budy Nosalewickie - Modernizacja drogi gminnej w miejscowości Ludwików - Remont drogi gminnej nr 112474E od skrzyżowania z drogą powiatową P3910E w miejscowości Borowa do skrzyżowania z drogą nr P3911E w miejscowości Góry Mokre - Modernizacja drogi gminnej w miejscowości Borowa	
Termomodernizacja budynku Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Przedborzu	1 117 405,68	-	-	-	1117 405,68	Montaż instalacji solarnych oraz wymiana stolarki okiennej, docieplenie stropodachu, wymiana instalacji CO, oświetlenia oraz docieplenie ścian	
Budowa drogi w miejscowości Mojeszów	131 105,40	141 961,40	-	-	273 066,80	- wykonanie korytowania i wykonanie podbudowy - wykonanie nawierzchni mineralno-bitumicznej oraz poboczy z tłucznią	
Zastosowanie systemu inteligentnego LEDowego oświetlenia	15 196,65	666 918,88	-	-	682 115,53	Wymiana i modernizacja 449 szt. opraw oświetlenia LED oraz instalacja 9 kpl. Opraw wraz z ogniwami fotowoltaicznymi	
Kontrola Gminy Przedbórz - cel kontroli: wykonywanie zadań określonych w programie ochrony powietrza i planach działań krótkoterminowych	-	-	-	-	-		W latach 2018 - 2021 Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Łodzi nie prowadził kontroli Gminy Przedbórz w zakresie wykonywania zadań określonych w programie ochrony

							powietrza i planach działań krótkoterminowych
POZOSTAŁE DZIAŁANIA							
Odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych z terenu Gminy Przedbórz	527 300,00	1 007 640,50	1 514 026,59	1 583 001,91	4 631 969,00	Zadanie zrealizowano	
Monitoring pól elektromagnetycznych	-	-	-	-	-	2019 rok – zrealizowano zaplanowane pomiary w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Jeden punkt pomiarowy w Przedborzu, ul. Rynek, natężenie składowej elektrycznej wyniosło <0,3 V/m (wartość poniżej dolnej granicy oznaczalności stosowanej metody badawczej).	

Tabela 5. Stopień realizacji zadań w zakresie ochrony środowiska wynikających z innych dokumentów wymienionych w POŚ dla Gminy Przedbórz na lata 2018-2021

Nazwa Zadania	2018	2019	2020	2021	Koszty	Stopień realizacji (opis zrealizowanych działań)	Podanie powodu niewykonania zadania, / jeśli miało miejsce
Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej: budynek Urzędu Miejskiego, Szkoła Podstawowa w Górach Mokrych, SPZOZ w Przedborzu, OSP w Przedborzu	-	-	-	-	-		
Budowy, remonty i przebudowy dróg gminnych	1 715 599,28	2 993 833,86	1 388 314,35	2 336 745,57	8 434 493,06	<p>2018</p> <ul style="list-style-type: none"> - Budowa odcinka drogi gminnej – ul. Klonowa oraz budowa ulic: Słonecznej, Modrzewiowej i Brzozowej w Przedborzu - Przebudowa ul. Wiśniowej w Przedborzu - Poprawa płynności transportu i bezpieczeństwa ruchu na drogach gminnych poprzez przebudowę ulic: Korycińska i Lipowa oraz budowę ulic: Majowa i Majowa Góra - Budowa drogi w miejscowości Wymystów - Budowa drogi w miejscowości Mojżeszów - Budowa drogi łączącej miejscowości Policzko i Brzostek - Budowa odcinka drogi 	

					<p>gminnej - ul. Turystyczna w Przedborzu</p> <p>- Budowa odcinka drogi w miejscowości Grobla</p> <p>- Przebudowa drogi w miejscowości Wola Przedborska</p> <p>Przebudowa drogi gminnej na terenie sołectwa Zagacie</p> <p>Budowa odcinka drogi gminnej - ul. Klonowa oraz budowa ulic: Słoneczna, Modrzewiowej i Brzozowej w Przedborzu</p> <p>Poprawa płynności transportu i bezpieczeństwa ruchu na drogach gminnych poprzez przebudowę ulic: Korycińska i Lipowa oraz budowę ulic: Majowa i Majowa Góra</p> <p>Budowa drogi w miejscowości Wymysłów</p> <p>Budowa drogi łączącej miejscowości Policzko i Brzostek</p> <p>Budowa odcinka drogi gminnej - ul. Turystyczna w Przedborzu</p> <p>2019</p> <p>- Przebudowa drogi gminnej na terenie sołectwa Zagacie</p> <p>- Budowa odcinka drogi gminnej - ul. Klonowa oraz budowa ulic: Słoneczna,</p>	
--	--	--	--	--	--	--

					<p>Modrzewiowej i Brzozowej w Przedborzu</p> <ul style="list-style-type: none"> - Poprawa płynności transportu i bezpieczeństwa ruchu na drogach gminnych poprzez przebudowę ulic: Korycińska i Lipowa oraz budowę ulic: Majowa i Majowa Góra - Budowa drogi w miejscowości Wymysłów - Budowa drogi łączącej miejscowości Policzko i Brzostek - Budowa odcinka drogi gminnej - ul. Turystyczna w Przedborzu - Modernizacja odcinka drogi w miejscowości Borowa - Modernizacja odcinka drogi w miejscowości Chałupy - Modernizacja odcinka drogi w miejscowości Gaj - Modernizacja drogi gminnej na terenie sołectwa Góry Mokre - Modernizacja odcinka drogi w miejscowości Jabłonna - Modernizacja odcinka drogi w miejscowości Józefów Stary - Modernizacja drogi gminnej na terenie sołectwa Miejskie Pola - Modernizacja odcinka 	
--	--	--	--	--	---	--

					<p>drogi w miejscowości Wola Przedborska</p> <ul style="list-style-type: none"> - Modernizacja drogi gminnej na terenie sołectwa Wygwizdów - Modernizacja odcinka drogi w miejscowości Wymysłów - Modernizacja odcinka drogi w miejscowości Zuzowy - Budowa drogi gminnej w miejscowości Wojciechów - Budowa drogi gminnej w miejscowości Żeleznica - Modernizacja drogi gminnej w miejscowości Faliszew - Modernizacja drogi gminnej w miejscowości Mojżeszów - Modernizacja drogi gminnej w miejscowości Stara Wieś - Budowa drogi gminnej ul. Marii Konopnickiej w Przedborzu - Remont drogi gminnej nr 112472E od drogi powiatowej nr P3921E do miejscowości Zuzowy <p>2020</p> <ul style="list-style-type: none"> - Przebudowa drogi gminnej na terenie sołectwa Zagacie - Budowa odcinka drogi gminnej - ul. Klonowa oraz budowa ulic: Słonecznej,
--	--	--	--	--	---

					<p>Modrzewiowej i Brzozowej w Przedborzu</p> <ul style="list-style-type: none"> - Poprawa płynności transportu i bezpieczeństwa ruchu na drogach gminnych poprzez przebudowę ulic: Korycińska i Lipowa oraz budowę ulic: Majowa i Majowa Góra - Budowa drogi w miejscowości Wymystów - Budowa drogi w miejscowości Mojżeszów - Budowa drogi gminnej ul. Marii Konopnickiej w Przedborzu - Modernizacja drogi w miejscowości Gaj - Modernizacja drogi gminnej w miejscowości Góry Suche - Modernizacja drogi gminnej w miejscowości Jabłonna - Modernizacja drogi gminnej w miejscowości Góry Mokre - Modernizacja drogi gminnej w miejscowości Józefów Stary - Modernizacja drogi gminnej na terenie sołectwa Przyłanki - Modernizacja drogi gminnej na terenie sołectwa Nosalewice - Modernizacja drogi gminnej w miejscowości 	
--	--	--	--	--	---	--

					<p>Policzko</p> <ul style="list-style-type: none"> - Modernizacja drogi gminnej w miejscowości Zuzowy - Przebudowa drogi gminnej ul. Kwiatowa w Przedborzu - Budowa drogi gminnej w miejscowości Brzostek - Budowa drogi gminnej w miejscowości Kaleń <p>2021</p> <ul style="list-style-type: none"> - Budowa odcinka drogi gminnej - ul. Klonowa oraz budowa ulic: Słonecznej, Modrzewiowej i Brzozowej w Przedborzu - Przebudowa ul. Wiśniowej w Przedborzu - Budowa drogi w miejscowości Wymysłów - Budowa odcinka drogi gminnej - ul. Turystyczna w Przedborzu - Budowa drogi gminnej w miejscowości Wojciechów - Przebudowa drogi gminnej ul. Kwiatowa w Przedborzu - Budowa drogi gminnej w miejscowości Wymysłów - Brzostek - Budowa drogi gminnej w miejscowości Kaleń - Modernizacja drogi gminnej w miejscowości Chałupy - Modernizacja drogi 	
--	--	--	--	--	--	--

						gminnej w miejscowości Budy Nosalewickie - Modernizacja drogi gminnej w miejscowości Ludwików - Remont drogi gminnej nr 112474E od skrzyżowania z drogą powiatową P3910E w miejscowości Borowa do skrzyżowania z drogą nr P3911E w miejscowości Góry Mokre - Modernizacja drogi gminnej w miejscowości Borowa	
Budowa sieci kanalizacji sanitarnej wraz z modernizacją oczyszczalni ścieków w Przedborzu	-	-	-	-	-		
Rewitalizacja parku miejskiego w Przedborzu	25 720,00	1 729,67	952 092,35	-	979 542,02	- opracowanie dokumentacji technicznej - rewitalizacja parku - wykonanie alejek, budynku sanitariatu, przyłączy wodkan i elektr. budowa oświetlenia oraz zestawu zabawowo-zręcznościowego	
Budowa ścieżek rowerowych, ciągów pieszo-rowerowych na terenie gminy	-	-	-	-	-		
Wyznaczenia szlaków turystycznych wraz z niezbędną infrastrukturą	-	-	-	-	-		
Budowa wału oddzielającego zbiornik górny zalewu w Przedborzu na dwie części wraz z	851 885,62	-	-	-	851 885,62	Budowa wału oraz budowa zjeżdżalni	

rozbudową zjeżdżalni wodnej							
Regulacja cieków wodnych w Przedborzu							
Budowa ekotonowej strefy buforowej na Ciekach spod Ochotnika	738,00	970 420,00	-	-	971 158,00	- aktualizacja kosztorysu - wykonano ekotonową strefę buforową oraz prace na ciekach spod Ochotnika	
Remonty i budowa chodników	-	179 972,10	99 886,21	135 625,93	415 584,24	- Budowa chodnika w miejscowości Góry Mokre - Budowa chodnika wspólnie z powiatem radomszczańskim - Budowa chodnika przy ul. Częstochowskiej wspólnie z pow. radomszczańskim.	
Turystyka - Infrastruktura na Pilicy i nad zalewem w Przedborzu	96 481,61	87 166,42	88 179,92	82 809,67	354 637,62		
Budowa obiektów sportowo-rekreacyjnych	-	-	-	-	-		
Utworzenie siłowni zewnętrznych	-	-	-	-	-		
Budowa placów zabaw	-	-	-	-	-		
Usuwanie azbestu z budynków mieszkalnych	8 974,80	21 676,42	43 385,76	26 140,15	100 177,14	Wykonano	

Modernizacja LEDowego oświetlenia na terenie gminy Przedbórz	-	-	-	126 351,38	126 351,38	Wymiana 130 szt. opraw na oprawy LED oraz montaż 1 słupa oświetleniowego z instalacją fotowoltaiczną	
Promocja lokalnych, ekologicznych produktów	-	-	-	-	-		
Stworzenie kompleksowej oferty turystycznej - systemu informacji turystycznej	-	-	-	-	-		
Kreacja i promocja marki Przedbórz turystyczny - imprezy cykliczne - kulturalne, sportowe	-	-	-	-	-		
Promocja gospodarcza - sektora turystyki	-	-	-	-	-		
Edukacja ekologiczna mieszkańców	-	-	-	-	-		
Wsparcie rozwoju turystyki wiejskiej na terenie miasta i gminy Przedbórz	-	-	-	-	-		
Instalacja paneli fotowoltaicznych w budynkach publicznych	-	-	-	-	-		
Program dotacji do kolektorów słonecznych	-	-	-	-	-		

Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej	-	-	44 930,55	1 033 828,06	1 078 758,61	- Opracowanie dokumentacji -Termomodernizacja budynku samorządowego przedszkola w Przedborzu	
Zastosowanie systemu inteligentnego LEDowego oświetlenia	15 196,65	666 918,88	-	-	682 115,53	Wymiana i modernizacja 449 szt. opraw oświetlenia LED oraz instalacja 9 kpl. opraw wraz z ogniwoami fotowoltaicznymi	
Modernizacja i wymiana na energooszczędne (w tym wykorzystujące OZE) systemów oświetlenia ulicznego oraz oświetlenia w budynkach użyteczności publicznej							Patrz zadanie: Modernizacja LEDowego oświetlenia na terenie gminy Przedbórz
Termomodernizacja budynków mieszkalnych, publicznych, usługowych	-	-	-	-	-		
Opracowanie, aktualizacja i monitorowanie Programów ograniczania niskiej emisji lub Programów Gospodarki Niskoemisyjnej	-	-	-	-	-		
Kontrola gospodarstw domowych w zakresie przestrzegania spalania odpadów w urządzeniach grzewczych	-	-	-	-	-		
Modernizacja, likwidacja lub wymiana (na ekologiczne) konwencjonalnych źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych, publicznych i usługowych	1 117 405,68				1 117 405,68	Montaż instalacji solarnych oraz wymiana stolarki okiennej, docieplenie stropodachu, wymiana instalacji CO, oświetlenia oraz docieplenie ścian	

Ograniczenie szkodliwej emisji i poprawienie bezpieczeństwa usług zbiorowego transportu lokalnego							
Ograniczenie pylenia wtórnego poprzez czyszczenie ulic na mokro, szczególnie w czasie dni bezopadowych	-	-	-	-	-		
Reagowanie na skargi mieszkańców na ponadnormatywny hałas, z uwzględnieniem technicznych i ekonomicznych możliwości organów władzy	-	-	-	-	-		W latach 2018-2021 do Starostwa Powiatowego w Radomsku nie wpłynęły skargi dotyczące ponadnormatywnej emisji hałasu na terenie gminy Przedbórz
Wprowadzanie do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zapisów odnośnie standardów akustycznych dla poszczególnych terenów	-	-	-	-	-		
Zwiększanie efektywności zarządzania w sektorze transportowym, w tym budowa systemów sterowania ruchem	-	-	-	-	-		W części właściwej dla Starostwa Powiatowego w Radomsku nie realizowano inwestycji w przedmiotowym zakresie – nie zachodziły przesłanki do rozpoczęcia takich prac
Remonty i naprawa istniejących odcinków dróg i ulic dążące do eliminacji nieciągłości i wyrw w warstwie wierzchniej w celu utrzymania wysokiego standardu nawierzchni	-	-	-	-	-		W części realizowanej przez Starostwo Powiatowe w Radomsku zadanie było realizowane zgodnie z potrzebami w tym

							zakresie – nie jest możliwe wyodrębnienie kosztów realizacji tego zadania wyłącznie dla Gminy Przedbórz
Przebudowa i modernizacja dróg publicznych i rozwój sieci dróg zapewniających zwiększenie płynności ruchu	-	-	-	-	-		
Rozwój transportu rowerowego, w tym rozbudowa spójnego systemu dróg i ścieżek rowerowych	-	-	-	-	-		W części realizowanej przez Starostwo Powiatowe w Radomsku stwierdzono, iż, w ciągu dróg powiatowych na terenie Gminy Przedbórz natężenie ruchu nie jest na tyle duże, a poziom bezpieczeństwa rowerzystów jest na relatywnie wysokim poziomie, co sprawia, iż zadanie to nie było realizowane. Powiat Radomszczański jest w trakcie opracowania koncepcji wyznaczenia szlaku rowerowego łączącego Wartę i Pilicę – docelowo ma on przebiegać przez Gminę Przedbórz.
Poprawa systemu komunikacji publicznej, polegająca m.in. na budowie, przebudowie chodników, zatok autobusowych, postojowych, centrów przesiadkowych, węzłów	-	-	-	-	-		

multimodalnych, parkingów P&R							
Wprowadzanie do mpzp zapisów dot. ochrony przed polami elektromagnetycznymi z wyznaczeniem stref ograniczonego użytkowania	-	-	-	-	-		
Inwentaryzacja ujęć wód podziemnych wykorzystywanych do nawodnień rolniczych (dot. studni wykonywanych w ramach zwykłego korzystania z wód), kontrola poboru z tych ujęć	-	-	-	-	-		Zadanie nie było prowadzone przez PGW WP RZGW w Warszawie oraz PGW WP Zarząd Zlewni W Piotrkowie Trybunalskim w latach 2018-2021 na terenie gminy Przedbórz
Uwzględniania w dokumentach planistycznych na poziomie gminnym map ryzyka powodziowego, map zagrożenia powodziowego oraz terenów zagrożonych podtopieniami	-	-	-	-	-		
Utrzymanie i konserwacja urządzeń melioracji wodnych	-	4 695	4 100	7 390	16 185	Wszelkie roboty utrzymaniowe i konserwacyjne na budowach będących we władaniu PGW WP np. regulacja piętrzenia, konserwacja mechanizmów, drobne naprawy urządzeń mechanicznych. Wykoszenie porostów ręcznie ze skarp i dna w obrębie budowli.	

Realizacja urządzeń zwiększających retencję wodną na terenach leśnych, rolniczych i zurbanizowanych	-	-	-	-	-		
Renaturyzacja koryt cieków i ich brzegów, przywracanie naturalnych meandrów oraz funkcji retencyjnych cieków oraz zbiorników wodnych	-	-	-	-	-		
Budowa, modernizacja, konserwacja i remonty ujęć wody oraz stacji uzdatniania wody (SUW)	-	-	-	-	-		
Budowa, modernizacja, konserwacja i remonty sieci wodociągowej	-	4 500,00 13 000,00	371 295,66 143 517,65	-	375 795,66 156 517,65	Modernizacja sieci wodociągowej przy ul. Kieleckiej w Przedborzu Budowa sieci wodociągowej w miejscowości Góry Suche	
Budowa, modernizacja, konserwacja i remonty sieci kanalizacyjnej	-	-	-	56 985,85	56 985,85	Rozbudowa kanalizacji sanitarnej w ul. Kościelna w Przedborzu	
Modernizacja sieci kanalizacji sanitarnych w Aglomeracji Przedbórz	-	-	-	-	-		
Budowa kanalizacji w miejscowości Wygwizdów, Nosalewice, Budy Nosolewickie w gminie Przedbórz	-	-	-	-	-		
Budowa, modernizacja, konserwacja i remonty oczyszczalni ścieków	-	-	-	-	-		

Budowa oczyszczalni ścieków w Aglomeracji Przedbórz	462,40	14 974,00	14 415,00	31 880,00	61 731,40	- zakup map, wypisów - wykonanie studium wykonalności i inwentaryzację przyrodniczą - opracowanie wniosku o wydanie decyzji środowiskowej - uzupełnienie PFU oraz nadzór ekspercki	
Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków dla posesji rozproszonych	-	-	-	-	-		
Prowadzenie ewidencji i kontrola zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków	-	-	-	-	Nie poniesiono kosztów	Wykonanie obowiązku przez pracownika Urzędu	
Budowa, modernizacja, konserwacja i remonty sieci kanalizacji deszczowej	-	-	-	-	-		
Ograniczanie niekoncesjonowanych eksploatacji zasobów	-	-	-	-	-		W latach 2018-2021 na terenie gminy Przedbórz Okręgowy Urząd Górniczy w Kielcach nie prowadził postępowań administracyjnych w sprawach dotyczących wydobywania kopaliny bez wymaganej koncesji.
Ochrona gruntów rolnych przed zmianą zagospodarowania poprzez uwzględnianie ich przeznaczenia w dokumentach planistycznych	-	-	-	-	-		

Monitoring gleb użytkowanych rolniczo	-	-	-	-	-		
Dofinansowanie badań gleb w gospodarstwach rolnych w zakresie oznaczeń kwasowości, zawartości fosforu, potasu i magnezu	-	-	-	-	-		
Zabiegi pielęgnacyjne, agrotechniczne oraz monitoring zrehabilitowanych składowisk odpadów	-	-	-	-	-		
Likwidacja „dzikich wysypisk”	-	-	-	-	-		
Uwzględnianie w planach urządzenia lasu przebudowy drzewostanów monokulturowych lub niezgodnych z siedliskiem	-	-	-	-	-	Zadanie zrealizowano w odniesieniu do lasów prywatnych (znajdujących się w reglamentacji Starosty Radomszczańskiego) – Uprozczone Plany Urządzenia Lasu obowiązujące na terenie Gminy Przedbórz do 31.12. 2027 r. opracowane na zlecenie Starostwa Powiatowego w Radomsku uwzględniają to zagadnienie.	
Realizacja inwestycji związanych z ochroną przeciwpożarową lasu, m.in. rozwój systemów monitorowania zagrożenia pożarowego oraz infrastruktury przeciwpożarowej	-	452 301,48	608 688,75	440 301,50	1 501 291,73	Przebudowa drogi leśnej stanowiącej dojazd pożarowy nr 17 w leśnictwie Wymysłów na długości 1,181 km. Przebudowa drogi leśnej	

						stanowiącej dojazd pożarowy nr 3 w leśnictwie Wymysłów na długości 2,732 km. Droga p.poż. nr 3 w leśnictwie Wymysłów.	
Utrzymanie oraz rozwój infrastruktury edukacyjnej i turystycznej na terenach leśnych	12934,40	1312,29	3172,36	2866,73	20 285,78	Umieszczenie tablic na ścieżce edukacyjnej. Remonty bieżące i konserwacja.	
Nowe nasadzenia drzew i krzewów na terenach zielonych	-	-	-	-	-		
Urządzenie, rozbudowa, modernizacja, utrzymanie i rewitalizacja zarówno istniejących, jak i nowych terenów zieleni urządzonej	-	-	-	-	-		
Zachowanie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych	-	-	-	-	Brak kosztów	Ochrona zadrzewień w trakcie prowadzonych postępowań (wycinka)	
Tworzenie oraz modernizacja terenów zieleni, prace arborystyczne, rewitalizacja zabytkowych obiektów parkowych	-	-	-	-			
Prowadzenie oraz aktualizacja danych dotyczących informacji o zasobach przyrodniczych	-	-	-	-			
Oznakowanie form ochrony przyrody tablicami informującymi o ich nazwach oraz zakazach obowiązujących na ich terenie	2 995,19	-	-	-	2 995,19		

Czynna ochrona siedlisk przyrodniczych oraz gatunków objętych ochroną	-	-	-	-	-		
Dążenie do objęcia ochroną prawną terenów i obiektów przyrodniczo cennych (np. w formie rezerwatów, użytków ekologicznych, pomników przyrody itp.)	-	-	-	-	-		
Identyfikacja miejsc występowania oraz eliminacja gatunków inwazyjnych	-	-	-	-	-		
Stworzenie procedur ochrony dzikich zwierząt w czasie ich przejścia przez tereny zurbanizowane	-	-	-	-	-		
Szkolenie pracowników Policji i Straży Miejskiej w zakresie reagowania na zgłoszenia dotyczące pojawienia się dzikich zwierząt na terenach zurbanizowanych	-	-	-	-	-		
Wprowadzenie zasad dobrej praktyki dotyczące ochrony gatunkowej fauny w zakresie termoizolacji budynków	-	-	-	-	-		
Opracowanie zasad dobrej praktyki w zakresie ochrony gatunkowej fauny i flory względem umieszczania reklam wielkoformatowych	-	-	-	-	-		
Zapobieganie bezdomności zwierząt i opieka nad bezdomnymi zwierzętami	127 671,11	140 389,87	142 501,69	141 611,70	552 174,37	- schronisko - opieka weterynaryjna	

Gospodarowanie zwierzyną dziko żyjącą (dokarmianie zwierzyny, reagowanie w przypadkach kolizji komunikacyjnych z udziałem zwierzyny, regulacja liczebności populacji zwierzyny poprzez odłów)	-	-	-	-	-		
Zabudowa wyrwy w skarpie rzeki Pilicy w obrębie mostu drogowego w m. Chałupy	-	-	51 000	-	51 000	Zabudowa wyrwy poprzez: ręczne formowanie wykopów zagęszczanie nasypów ubijaniem mechanicznym, wykonanie napraw podwójnych opasek z kieszek faszynowych; Wykonanie narzutu kamiennego w płótkach na włókninie, palisady z kołków. Naprawa skarp poprzez darniowanie na płask. – Wykonanie i rozbiórka grodzy z worków z piaskiem zabezpieczonych folią celem przetamowania wody na czas prowadzenia robót.	
Rozbiórka tam bobrowych i zatorów				7 500	7 500	Wydobycie elementów przetamowań z koryta rzeki, przeniesienie elementów przetamowań poza koryto rzeki oraz złożenie w stosy celem rozdrobnienia rębakiem	
Uwzględnianie w dokumentach planistycznych zachowania i powiększania terenów zielonych na obszarach zurbanizowanych	-	-	-	-	-		

Zapewnienie właściwej ochrony dla różnorodności biologicznej oraz walorów krajobrazowych w planowaniu przestrzennym, ze szczególnym uwzględnieniem korytarzy ekologicznych poprzez adekwatne zapisy w planach zagospodarowania przestrzennego i/lub decyzjach o warunkach zabudowy	-	-	-	-	-		
Wdrażanie założeń udostępniania turystycznego obszarów cennych przyrodniczo z uwzględnieniem ich pojemności turystycznej oraz budowa i modernizacja obiektów infrastruktury turystycznej	-	-	-	-	-		
Wykonywanie rocznych sprawozdań z realizacji zadań z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi					Brak kosztów	Sprawozdania wykonane przez pracowników Urzędu	
Odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych	527 300,00	1 007 640,50	1 514 026,59	1 583 001,91	4 631 969,00	Zadanie zrealizowano	
Usuwanie i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest w gminie Przedbórz							Patrz zadanie: Usuwanie azbestu z budynków mieszkalnych
Tworzenie i utrzymanie punktów ponownego użycia umożliwiających wymianę rzeczy używanych m.in. przy PSZOK	-	-	-	-	-		

Tworzenie i utrzymanie punktów naprawy rzeczy oraz produktów, które właściciele chcieliby w dalszym ciągu użytkować, lub przekazać po naprawie zainteresowanym	-	-	-	-	-		
Organizowanie giełd wymiany różnych rzeczy, w tym w szczególności urządzeń domowych, ubrań i obuwia	-	-	-	-	-		
Tworzenie banków żywności gromadzących i dystrybuujących dla osób potrzebujących żywności o krótkim czasie pozostającym do upływu terminu ich przydatności do spożycia	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-
Finansowanie lub współfinansowanie zakupu przydomowych kompostowników	-	-	-	-	-		
Odbiór i utylizacja padłych zwierząt	4 536,00	1 890,00	540,00	1 080,00	8 046,00		
Odbiór i unieszkodliwianie osadów ściekowych	-	-	-	-	-		
Utrzymywanie w dobrym stanie technicznym i gotowości systemu zapobiegawczo-interwencyjno-ratunkowego na wypadek wystąpienia niebezpiecznego zjawiska zachodzącego w atmosferze lub hydrosferze, katastrofy i poważnej awarii	-	-	-	-	-	Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego na bieżąco monitoruje stan i wyposażenie magazynu kryzysowego oraz realizuje procedury dotyczące przygotowania i realizacji założeń systemu zapobiegawczo-	

						interwencyjno-ratunkowego na wypadek wystąpienia niebezpiecznego zjawiska zachodzącego w atmosferze lub hydrosferze, katastrofy i poważnej awarii na terenie gminy Przedbórz	
Rozwój monitoringu zagrożeń środowiska oraz doskonalenie systemów ostrzegania przed niebezpiecznymi zjawiskami zachodzącymi w atmosferze lub hydrosferze, poważnymi awariami i katastrofami	-	-	-	-	-	Powiat Radomszczański w roku 2019 zrealizował zadanie pn. „System monitoringu jakości powietrza dla Powiatu Radomszczańskiego” (zakup czujników jakości powietrza za łączną kwotę 8 402,13 zł) – w jego ramach na terenie Gminy Przedbórz ulokowano 1 taki sensor, który udostępnia mieszkańcom Przedborza informacje w tym zakresie (poprzez aplikacje internetowe oraz widżet na stronie Powiatu Radomszczańskiego)	
Promocja innowacji oraz rozwiązań proekologicznych, zwiększających zabezpieczenie środowiska	-	-	-	-	-		
Wprowadzenie systemu „zielonych zamówień publicznych”	-	-	-	-	-	Przetargi organizowane przez Powiat Radomszczański dotyczące terenów gminy Przedbórz są przeprowadzane zawsze z uwzględnieniem potrzeb	

						ochrony środowiska	
Wprowadzanie systemów zarządzania środowiskowego typu „zielone biuro”	-	-	-	-	-		
Szkolenia dla pracowników instytucji publicznych w zakresie przepisów dostępie społeczeństwa do informacji o środowisku	-	465,00	-	-	465,00		

Zgodnie z tabelami odnośnie stopnia realizacji zadań ujętych w harmonogramie rzeczowo-finansowym przewidzianych do realizacji na lata 2018-2021 oraz zadań wynikających z innych dokumentów wymienionych w POŚ nie wszystkie zadania zostały zrealizowane. Nie należy tego jednak traktować jako brak działań Gminy. Gmina Przedbórz zrealizowała bowiem kilkadziesiąt istotnych zadań na rzecz ochrony środowiska.

5. Wyniki monitoringu stanu jakości środowiska w Gminie Przedbórz

Monitoring powietrza

Głównymi źródłami zanieczyszczeń w gminie Przedbórz są: emisja zanieczyszczeń spoza granic gminy, przewaga węgla i biomasy jako paliwa do ogrzewania budynków mieszkalnych oraz ruch samochodowy (spalanie paliw transportowych). W przypadku emisji bytowej, związanej z mieszkalnictwem jednorodzinym zanieczyszczenia uwalniane na niedużej wysokości często pozostają i kumulują się w otoczeniu źródła emisji. Położenie gminy Przedbórz, w tym występujące po stronie wschodniej gminy zalesienie powoduje okresowo słabe ruchy mas powietrza i dodatkowo utrudnia rozpraszanie zanieczyszczeń w atmosferze¹⁹.

W gminie nie jest prowadzony monitoring stanu zanieczyszczenia powietrza. Ocenę jakości powietrza przeprowadza wojewoda w strefach, którymi są obszary powiatów. Gmina Przedbórz znajduje się obecnie w strefie łódzkiej.

Tabela 6. Wyniki pomiarów powietrza w strefie łódzkiej w roku 2019 i w roku 2021

Kod strefy PL1002	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń											
	SO ₂	NO ₂	CO	C ₆ H ₆	O ₃	PM 10	PM 2,5	Pb	As	Cd	Ni	BaP
2019	A	A	A	A	A ²⁰	C	C	A	A	A	A	C
2021	A	A	A	A	A ²¹	C	C1	A	A	A	A	C

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Roczna ocena jakości powietrza w województwie łódzkim raport wojewódzki za rok 2019 oraz Roczna ocena jakości powietrza w województwie łódzkim raport wojewódzki za rok 2021

Podsumowując wyniki oceny rocznej i klasyfikacji stref dla kryterium ochrony zdrowia ludzi w 2021 roku strefa łódzka uzyskała klasę C z powodu przekroczeń poziomu docelowego pyłu zawieszonego PM10, pyłu zawieszonego PM2,5²² oraz benzo(a)pirenu. Przekroczenie wystąpiło również w zakresie poziomu celu długoterminowego określonego dla ozonu i skutkowało nadaniem strefie klasy D2.

Dla pozostałych zanieczyszczeń, z uwagi na dotrzymanie poziomu dopuszczalnego lub docelowego dla każdej z ocenianych substancji, strefie nadano status klasy A.

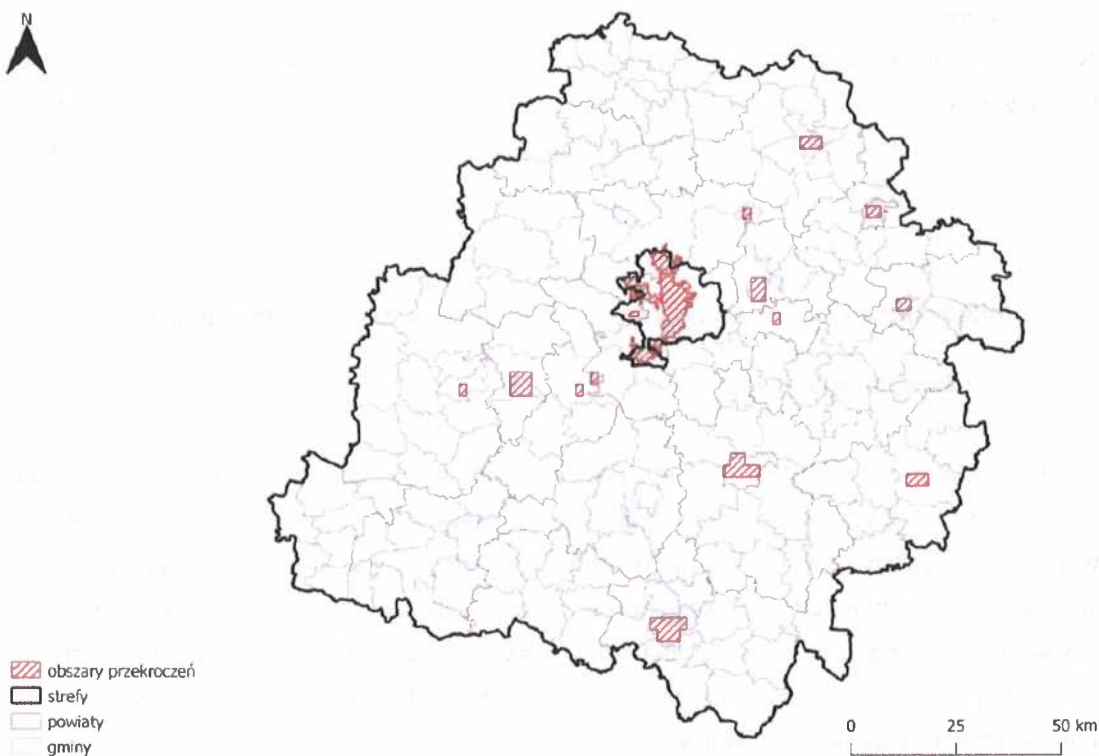
Określenie stopnia zanieczyszczenia atmosfery na terenie Gminy Przedbórz nie jest możliwe, ze względu na brak badań stanu powietrza atmosferycznego na danym obszarze.

¹⁹ Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Przedbórz 2015-2020

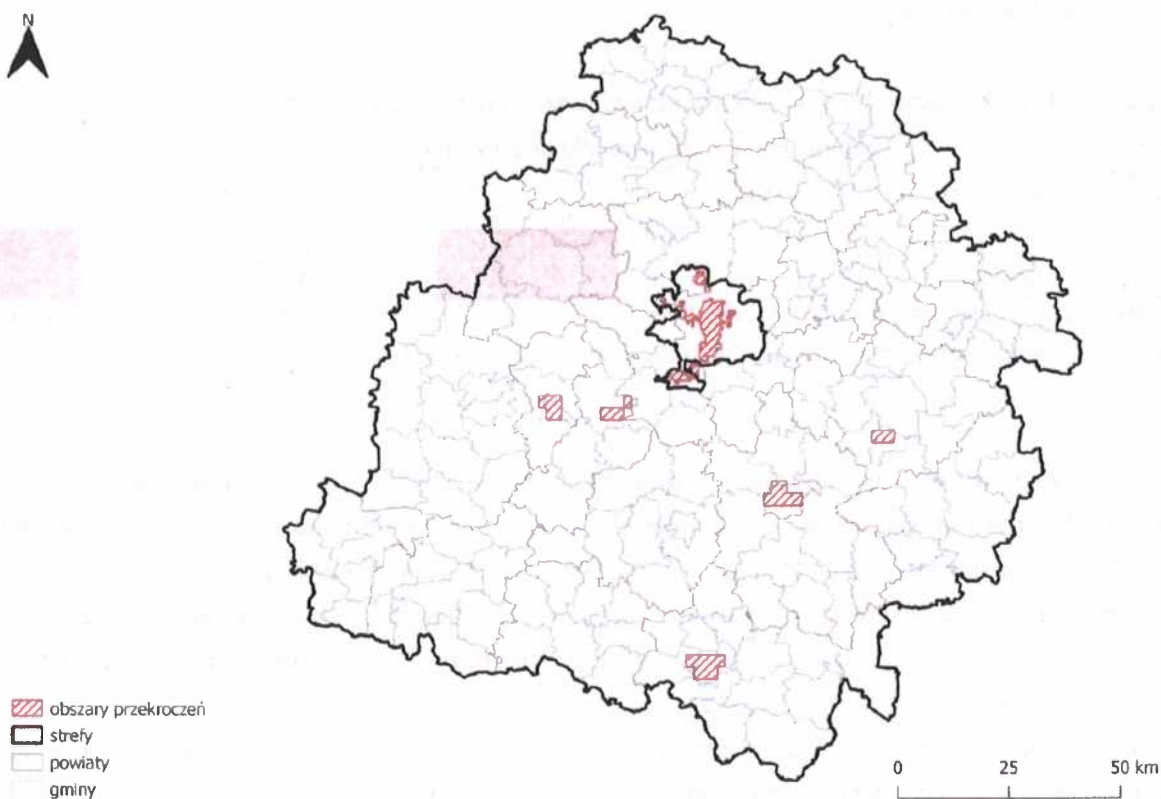
²⁰ Dla ozonu – poziom celu długoterminowego, strefa uzyskała klasę D2

²¹ Dla ozonu – poziom celu długoterminowego, strefa uzyskała klasę D2

²² Dla pyłu zawieszonego PM2,5 – poziom dopuszczalny I faza: strefa łódzka uzyskała klasę C

Mapa 3. Obszar przekroczeń dobowej wartości poziomu dopuszczalnego stężenia pyłu PM10 w województwie łódzkim w 2021 r. (źródło GIOŚ)

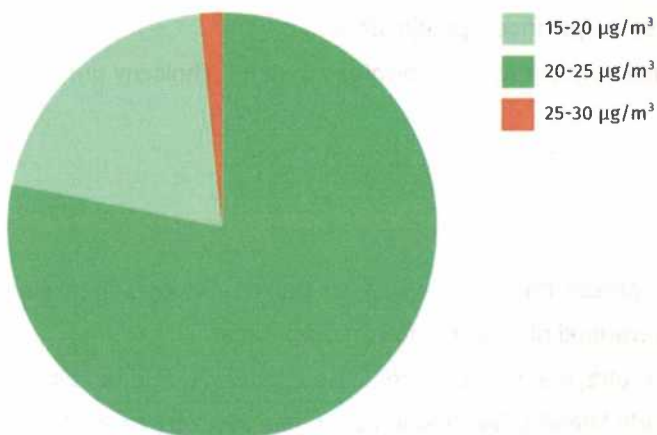
Mapa 4. Zasięg obszarów przekroczeń poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszzonego PM2,5 określonego ze względu na ochronę zdrowia w województwie łódzkim w 2021 roku (faza II) (źródło GIOŚ)

Poniższe dane obrazujące stan jakości powietrza zaczerpnięte zostały z portalu OnGeo.pl

<https://ongeo.pl/geoportal/przedborz/zanieczyszczenie-powietrza>

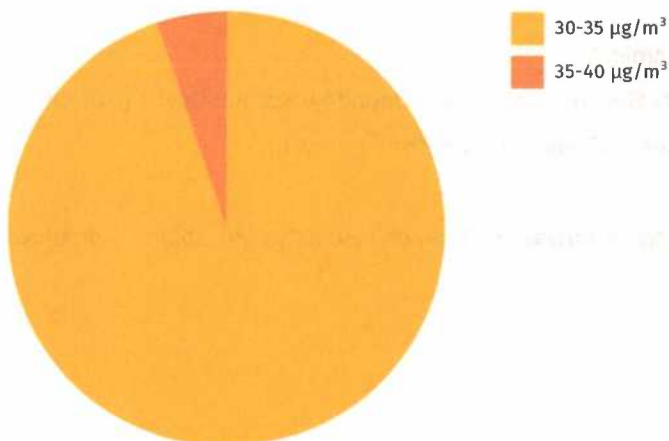
Średnioroczne zanieczyszczenie pyłem PM 2.5 w Przedborzu

- 15-20 $\mu\text{g}/\text{m}^3$: 38.0 km^2
- 20-25 $\mu\text{g}/\text{m}^3$: 147.0 km^2
- 25-30 $\mu\text{g}/\text{m}^3$: 3.2 km^2

Średnioroczne zanieczyszczenie pyłem PM 10 dla Przedborza

- 30-35 $\mu\text{g}/\text{m}^3$: 178.0 km^2
- 35-40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$: 9.8 km^2

Monitoring hałasu²³

Na terenie gminy Przedbórz nie ma zakładów przemysłowych powodujących zagrożenie hałasem. Istnieją obszary zagrożone hałasem komunikacyjnym. Jednak brak pomiarów poziomu hałasu i

²³ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Przedbórz na lata 2018-2021 z uwzględnieniem perspektywy do 2025 r.

natężenia ruchu uniemożliwia prawidłową ocenę warunków akustycznych gminy i ewentualnie postawienie diagnozy stanu zagrożenia.

Potencjalnym źródłem hałasu na terenie gminy Przedbórz są droga krajowa nr 42 oraz droga wojewódzka nr 742 oraz drogi powiatowe.

Uciążliwości hałasowe na terenie gminy Przedbórz spowodowane są głównie przez emisje hałasu komunikacyjnego. Związane jest to ze wzrostem natężenia ruchu drogowego. Wzmożony ruch związany jest dodatkowo z przejazdami tranzytowymi. Jednocześnie wzrost liczby pojazdów uczestniczących w ruchu wiąże się z problemami w płynności przejazdów.

Na uciążliwości spowodowane hałasem komunikacyjnym wpływa również zły stan techniczny dróg.

Monitoring odpadów

Utrzymanie czystości i porządku w gminach należy do zadań własnych gminy. Gminy zapewniają czystość i porządek na swoim terenie i tworzą warunki niezbędne do ich utrzymania.

Aktualny akt prawny stanowiący Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Przedbórz stanowi Uchwała nr XXII/207/20 Rady Miejskiej W Przedborzu z dnia 29 czerwca 2020 r. w sprawie Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Przedbórz.

Na terenie gminy odbiór odpadów komunalnych realizowany jest przez firmę P.H.U. PEVER Karol Sienkiewicz, ul. Sienkiewicza 58 a, 29100 Włoszczowa. Firma ta jest również odbiorcą odpadów z nieruchomości niezamieszkałych, czyli obiektów i terenów zgłoszonych, jako miejsce działalności gospodarczej.

Na terenie miasta nie znajduje się wysypisko śmieci.

W gminie Przedbórz są zorganizowane Punkty Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK):

- w Przedborzu przy ul. Spacerowa 6 (teren Zakładu Usług Komunalnych);
- w m. Góry Mokre (przy cmentarzu)

Mieszkańcy Gminy Przedbórz mogą bezpłatnie oddawać do Punktów Selektywnej Zbiórki Odpadów następujące rodzaje odpadów:

- Papier,
- metal,
- tworzywa sztuczne,
- opakowania wielomateriałowe,
- szkło,
- bioodpady,
- odpady niebezpieczne,
- przeterminowane leki i chemikalia,
- odpady niekwalifikujące się do odpadów medycznych-powstałe w gospodarstwie domowym (igły, strzykawki),
- zużyte baterie i akumulatory,
- zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny,

Raport z realizacji
Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Przedbórz za okres 2018 - 2021

- meble i inne odpady wielkogabarytowe,
- zużyte opony,
- odpady budowlane i rozbiórkowe- stanowiące odpady komunalne.

Ponadto przeterminowane leki można oddawać w aptecze Vita Przedbórz. Na terenie Urzędu Miejskiego w Przedborzu znajdują się pojemniki na sprzęt elektryczny i elektroniczny, natomiast w budynkach użyteczności publicznej należących do gminy Przedbórz umieszczone są pojemniki na baterie.

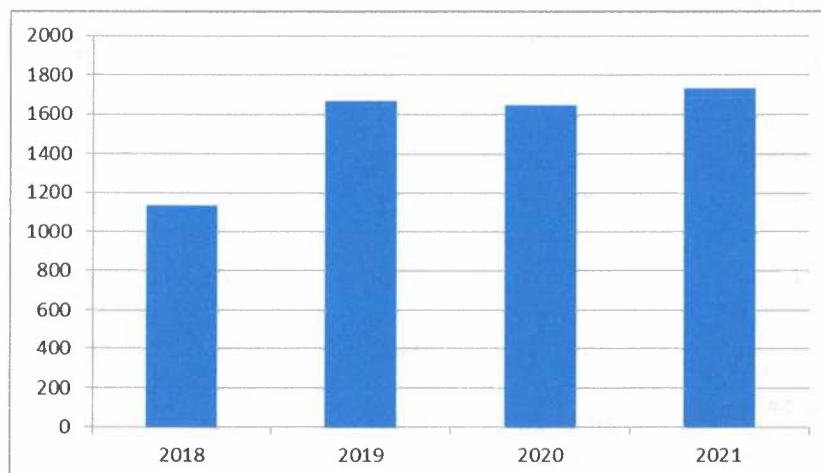
W latach 2018-2021 odebrano z terenu gminy Przedbórz następujące frakcje i ilości odpadów:

Lp.	Rodzaj odpadów	Kod odpadu	2018 Ilość odebranych odpadów [Mg]	2019 Ilość odebranych odpadów [Mg]	2020 Ilość odebranych odpadów [Mg]	2021 Ilość odebranych odpadów [Mg]
1.	Opakowania z papieru i tektury	15 01 01	0,56	27,990	31,780	25,490
2.	Opakowania z tworzyw sztucznych	15 01 02	58,14	111,660	101,300	134,500
3.	Opakowania z metali	15 01 04	0,00	4,100	0,00	0,00
4.	Zmieszane odpady opakowaniowe	15 01 06	113,69	0,00	0,00	0,00
5.	Opakowania ze szkła	15 01 07	198,32	129,660	104,100	97,220
6.	Zużyte opony	16 01 03	7,2	11,66	14,780	7,440
7.	Zużyte urządzenia inne niż wymienione w 16 02 09 do 16 02 13	16 02 14	0,07	0,090	0,00	0,00
8.	Odpady betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów	17 01 01	0,00	4,330	0,860	7,920
9.	Zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia inne niż wymienione w 17 01 06	17 01 07	0,00	0,00	7,480	0,00
10.	Żelazo i stal	17 04 05	0,32	0,00	0,00	0,00
11.	Papier i tektura	20 01 01	0,00	0,00	3,660	0,600
12.	Odpady kuchenne ulegające biodegradacji	20 01 08	0,00	0,00	2,600	0,00
13.	Urządzenia zawierające freon	20 01 23*	0,00	0,00	0,00	4,14

Raport z realizacji
Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Przedbórz za okres 2018 - 2021

14.	Leki inne niż wymienione w 20 01 31	20 01 32	0,16	0,160	0,220	0,240
15.	Baterie i akumulatory inne niż wymienione w 20 01 33	20 01 34	0,00	0,020	0,160	0,060
16.	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21 i 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki	20 01 35*	3,628	0,00	0,300	1,200
17.	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 i 20 01 35	20 01 36	4,475	10,900	8,540	1,860
18.	Tworzywa sztuczne	20 01 39	0,00	30,240	31,000	0,00
19.	Inne nie wymienione frakcje zbierane w sposób selektywny	20 01 99	29,94	35,600	282,740	317,840
20.	Odpady ulegające biodegradacji	20 02 01	29,68	155,470	18,5600	17,040
21.	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	20 03 01	688,300	1 142,370	1 036,920	1057,38
22.	Odpady wielkogabarytowe	20 03 07	3,62	5,440	5,440	59,10

Wykres 8. Masa odpadów komunalnych wytworzonych i odebranych z terenu gminy Przedbórz w latach 2018-2021 roku.

Ilość odpadów komunalnych zebranych z terenu Gminy Przedbórz w 2018 r. wynosiła 1 138,103 Mg. W roku 2019 ilość ta i kształtowała się na poziomie 1 669,69 Mg, natomiast w roku 2020 - 1 650,44 Mg. W 2021 r. odebrano 1 732,03 Mg odpadów komunalnych. Przedstawione dane świadczą o wzrostowej tendencji w zakresie ilości odpadów zbieranych z terenu gminy.

Osiągnięte poziomy recyklingu

Lp.	Rok	Wymagany ²⁴ poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia [%]	Osiągnięty poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia [%]
1.	2018	30	47,15
2.	2019	40	44,90
3.	2020	50	33,62
4.	2021	20% wagowo ²⁵	11,50

Osiągnięte poziomy biodegradacji odpadów komunalnych

Lp.	Rok	Maksymalny ²⁶ poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji [%]	Osiągnięty poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji [%]
1.	2018	40	23,67
2.	2019	40	b.d.
3.	2020 - do dnia 16 lipca	35	11,39
4.	2021	-	4,46

Wniosek: Wymagany poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia [%] został przez Gminę Przedbórz osiągnięty w latach 2018 oraz 2019. Zarówno w 2020 r. jak i 2021 r. osiągnięty poziom wyniósł poniżej wymaganego. Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji [%] w latach 2018 oraz 2020 został przez gminę spełniony. Priorytetowym zadaniem dla Gminy Przedbórz na lata następne jest dalsze uświadamianie mieszkańców gminy i edukacja w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi w celu ograniczenia ilości wytwarzanych odpadów komunalnych i dążenie do osiągnięcia lepszych poziomów odzysku i recyklingu odpadów.

²⁴ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 grudnia 2016 r. w sprawie poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych

²⁵ Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U. z 2021 poz. 888 ze zm.)

²⁶ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 15 grudnia 2017 r. w sprawie poziomów ograniczenia składowania masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji

Na terenie Gminy Przedbórz nie ma zidentyfikowanych dzikich wysypisk śmieci, więc w latach 2018-2021 gmina nie zlikwidowała żadnych dzikich wysypisk śmieci.

Program usuwania azbestu

Gmina Przedbórz posiada „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla gminy Przedbórz”, który został uchwalony na mocy uchwały Nr III/11/10 Rady Miejskiej w Przedborzu z dnia 30 grudnia 2010 r. w sprawie przyjęcia Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Gminy Przedbórz wraz z prognozą oddziaływania na środowisko.

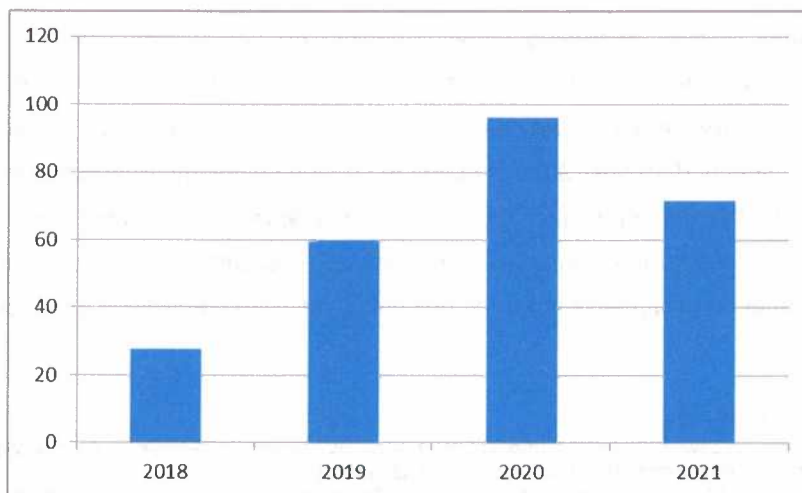
W 2018 r. odebrano i unieszkodliwiono 27,70 Mg płyt azbestowo-cementowych płaskich od 10 gospodarstw z terenu gminy Przedbórz. Na realizację zadania wydatkowano 8 974,80 zł oraz uzyskano dofinansowanie Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi w kwocie 8076,00 zł.

W 2019 r. odebrano i unieszkodliwiono 60,23 Mg płyt azbestowo-cementowych płaskich od 20 gospodarstw z terenu gminy Przedbórz. Na realizację zadania uzyskano dofinansowanie Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi w kwocie 18 782,00 zł.

W ramach realizacji zadania "Usuwanie azbestu z dachów budynków mieszkalnych i gospodarczych" w marcu/kwietniu 2020 r. wykonano demontaż 10,480 Mg odpadów zawierających azbest oraz unieszkodliwiono na składowisku odpadów niebezpiecznych 96,500 Mg odpadów zawierających azbest. Ogólna wartość zadania wyniosła 43 385,76 zł. Zadanie zostało dofinansowane w formie dotacji ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi w kwocie 34 764,00 zł.

W 2021 r. odebrano i unieszkodliwiono 71,75 Mg odpadów zawierających azbest z terenu gminy Przedbórz.

Wykres 9. Masa odpadów zawierających azbest odebranych z terenu gminy Przedbórz i unieszkodliwionych w latach 2018-2021 roku.

W analizowanych latach z terenu gminy Przedbórz najczęściej azbestu odebrano i unieszkodliwiono w 2020 r. (96,500 Mg).

➔ Monitoring pola elektromagnetycznego PEM²⁷

W roku 2018 Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Łodzi przeprowadził pomiary natężenia promieniowania elektromagnetycznego. W Gminie Przedbórz nie został wykonany żaden pomiar. Najbliższy punkt pomiarowy zlokalizowany był w Radomsku, przy ul. Kołtątaja/Topolowa, gdzie wynik pomiaru PEM wyniósł poniżej 0,3. W związku z tym nie doszło do przekroczeń wartości dopuszczalnych poziomów promieniowania elektromagnetycznego w środowisku (7 V/m).

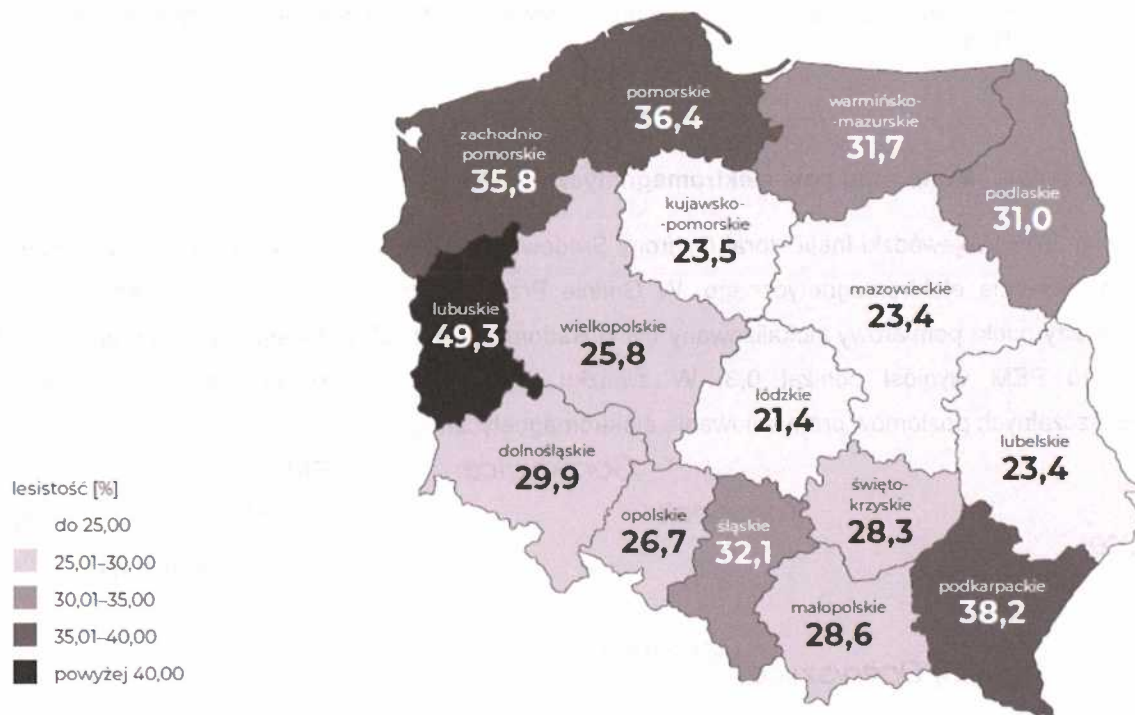

Mapa 5. Punkty pomiarowe monitoringu PEM w roku 2018

➔ Lesistość

W 2020 roku powierzchnia lasów w Polsce wynosiła 9 260 300 ha, co odpowiadało lesistości na poziomie 29,6% (stan na dzień 31.12.2020 r.).

²⁷ Raport o stanie środowiska w województwie łódzkim 2020

Rycina 1. Lesistość Polski według województw (%). Stan na 2020 r. (Źródło: RAPORT O STANIE LASÓW W POLSCE 2020)

W układzie województw najwyższą lesistością charakteryzowało się wówczas województwo Lubuskie (49,3%), natomiast najniższą województwo Łódzkie (21,4%) (ryc. 1). W województwie świętokrzyskim lasy zajmowały 28,3% ogólnej powierzchni.

Tabela 7. Wskaźniki monitoringu rozwoju terenów zielonych²⁸

		2018	2019	2020	2021
Powierzchnia lasów	ha	10 128,2838	10 518,5554	10 527,0137	10 528,8709
• lasy państwowe	ha	8 899,9734	9 282,7833	9 284,7754	9 280,2952
• lasy prywatne	ha	1 228,3104	1 235,7721	1 242,2383	1 248,5757
Lesistość	%	53,3	55,4	55,4	55,4

W latach 2018-2021 powierzchnia lasów na terenie gminy Przedbórz systematycznie rosła. Tendencja wzrostowa dotyczyła zarówno lasów państwowych jak i prywatnych.

W 2018 roku lesistość gminy wynosiła 53,3%, natomiast latach 2019-2021 utrzymywała się na stałym poziomie 55,4%.

²⁸ Dane UM w Przedborzu

Tabela 8. Klasyfikacja użytków rolnych gminy Przedbórz w roku 2018²⁹

Klasa	Powierzchnia (ha) w gminie		
	Grunty orne	Użytki zielone	Użytki rolne razem
I	0	0,04	0,04
II	0,33	0	0,33
III	0	6,18	6,18
IIIa	2,29	0	2,29
IIIb	34,1495	0	34,1495
IV	0	249,2829	249,2829
IVa	328,9343	0	328,9343
IVb	615,5531	0	615,5531
V	1970,8957	920,7131	2891,6089
VI	2383,1183	493,9288	2877,0471

Tabela 9. Klasyfikacja użytków rolnych gminy Przedbórz w roku 2019

Klasa	Powierzchnia (ha) w gminie		
	Grunty orne	Użytki zielone	Użytki rolne razem
I	0	0,04	0,04
II	0,33	0	0,33
III	0	6,18	6,18
IIIa	2,29	0	2,29
IIIb	34,1719	0	34,1719
IV	0	249,571	249,571
IVa	329,2494	0	329,2494
IVb	615,2746	0	615,2746
V	1969,9617	922,0805	2892,0422
VI	2384,0183	494,2274	2878,2457

Tabela 10. Klasyfikacja użytków rolnych gminy Przedbórz w roku 2020

Klasa	Powierzchnia (ha) w gminie		
	Grunty orne	Użytki zielone	Użytki rolne razem
I	0	0,02	0
II	0,33	0	0,33
III	0	6,18	6,18
IIIa	2,29	0	2,29
IIIb	34,1719	0	34,1719
IV	0	249,9459	249,9459
IVa	330,0086	0	330,0086
IVb	615,7046	0	615,7046
V	1967,8747	920,8281	2888,7028
VI	2377,3553	495,1624	2872,5177

Tabela 11. Klasyfikacja użytków rolnych gminy Przedbórz w roku 2021

Klasa	Powierzchnia (ha) w gminie		
	Grunty orne	Użytki zielone	Użytki rolne razem
I	0	0,02	0,02
II	0,33	0	0,33
III	0	4,47	4,47
IIIa	2,29	0	2,29
IIIb	34,1719	0	34,1719
IV	0	249,4034	249,4034
IVa	329,1217	0	329,1217
IVb	615,4839	0	615,4839
V	1969,889	922,6961	2892,5851
VI	2365,1802	480,9134	2846,0936

²⁹ Dane UM w Przedborzu

Monitoring wód

Monitoring wód powierzchniowych

Wody powierzchniowe płynące i stojące mają duże znaczenie jako źródła zaopatrzenia rolnictwa i ludności w wodę użytkową. Są one również wykorzystywane do celów rekreacyjnych. Wody powierzchniowe są szczególnie wrażliwe na zanieczyszczenia antropogeniczne. Może być ono powodowane działalnością rolniczą, osadnictwem oraz przez przemysł. Również czynniki atmosferyczne jak na przykład gwałtowne roztopy, burze stwarzają zagrożenia dla ich jakości. Dlatego istotne jest systematyczne śledzenie zmian jakości wód powierzchniowych w powiązaniu ze stwierdzonymi lub potencjalnymi źródłami zanieczyszczeń.

W dłuższej perspektywie czasowej takie działania powinny skutkować zapobieganiem ewentualnym ujemnym skutkom działalności człowieka.

Tabela 12. Ocena JCW w 2018 roku

Nazwa ocenianej jcw	Ojrzanka
Nazwa punktu pomiarowo-kontrolnego	Ojrzanka - Faliszew
Rok	2018
STAN/POTENCJAŁ EKOLOGICZNY	-
STAN CHEMICZNY	poniżej dobrego
STAN	zły

Źródło: STAN ŚRODOWISKA W WOJEWÓDZTWIE ŚWIĘTOKRZYSKIM RAPORT 2020

Badania z 2018 roku wykazały, iż rzeka Ojrzanka charakteryzuje się stanem chemicznym poniżej dobrego oraz złym stanem wód.

W gminie Przedbórz istnieją następujące ujęcia wody zaopatrujących sieć wodociągową:

- ujęcie w Przedborzu przy ul. Korycińskiej 33 "Majowa Góra"
- ujęcie w Przedborzu przy ul. Koneckiej 52
- ujęcie Góry Mokre
- ujęcie Przyłanki
- ujęcie Józefów Stary

Lp.	Lokalizacja ujęcia wody	Właściciel	Wydajność eksploatacyjna [m ³]			
			Q max/h	Q śr/d	Q max/d	Q max/rok
1	ul. Korycińskiej 33, Przedbórz	Gmina Przedbórz	122	1 532,26	1 271,22	463 995,3
2	ul. Konecka 52, Przedbórz	Gmina Przedbórz	41,9	668	-	243 858

Raport z realizacji
Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Przedbórz za okres 2018 - 2021

3	Góry Mokre	Gmina Przedbórz	30,8	200	326	73 000
4	Przyłanki	Gmina Przedbórz	28	238,2	300	869,43
5	Józefów Stary	Gmina Przedbórz	2,5	12	-	4 300

Wyposażenie ujęć wód podziemnych w stację i urządzenia do uzdatniania wody³⁰

Lp.	Lokalizacja ujęcia wody	Wyposażenie w stację do uzdatniania wody	Proces i metoda uzdatniania wody
1.	ul. Korycińskiej 33, Przedbórz	chlorator	Brak potrzeby uzdatniania
2.	ul. Konecka 52, Przedbórz	chlorator	Brak potrzeby uzdatniania
3.	Góry Mokre	chlorator	Brak potrzeby uzdatniania
4.	Przyłanki	chlorator	Brak potrzeby uzdatniania
5.	Józefów Stary	chlorator odżelaziacz	Odżelaznianie

Aktualne wyniki badań fizyko-chemicznych i mikrobiologicznych ujęć wód podziemnych w Gminie Przedbórz.

Ujęcie wody Korycińska 33 – studnia nr 3.

Data wykonania badania: 24.05.2021 r. – 27.05.2021 r.

Miejsce poboru	Barwa		Mętność		Stężenie jonów wodoru (pH)		Przewodność elektryczna właściwa (PEW) w temp. 25°C	
	Wartość zmierzona [mg Pt/l]	Wartość dopuszczalna [mg Pt/l]	Wartość zmierzona [NTU]	Wartość dopuszczalna [NTU]	Wartość zmierzona	Wartość dopuszczalna	Wartość zmierzona [µS/cm]	Wartość dopuszczalna [µS/cm]
Ujęcie wody Korycińska 33 – studnia nr 3	<5	Akceptowalna przez konsumentów i bez nieprawidłowych zmian.	<0,25	Akceptowalna przez konsumentów i bez nieprawidłowych zmian. Zalecany zakres wartości do 1,0	7,2 ± 0,1* t.p. 20,8 °C	6,5 – 9,5	476 ± 24* t.p. 22,5 °C	2500
	Zapach		Smak		Ogólna liczba mikroorg. W 1 ml na agarze w 22±2°C po 72h, pos. Wgłęb.		Liczba bakterii grupy coli w 100 ml	
	Wartość zmierzona	Wartość dopuszczalna	Wartość zmierzona	Wartość dopuszczalna	Wartość zmierzona [jtk]	Wartość dopuszczalna [jtk]	Wartość zmierzona [jtk]	Wartość dopuszczalna [jtk]
	Na zimno brak	Akceptowalna przez konsumentów i bez nieprawidłowych zmian.	Na zimno brak	Akceptowalna przez konsumentów i bez nieprawidłowych zmian.	2 (2 ; 3)*	Bez nieprawidłowych zmian**	0	0

³⁰ Dane UM w Przedborzu

Raport z realizacji
Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Przedbórz za okres 2018 - 2021

Liczba <i>Escherichia coli</i> w 100 ml	
Wartość zmierzona [jtk]	Wartość dopuszczalna [jtk]
0	0

t.p. – temperatura pomiaru

*niepewność rozszerzona przy poziomie ufności 95% i współczynniku rozszerzenia k=2, nie uwzględnia niepewności pobrania próbki

**zaleca się, aby ogólna liczba mikroorganizmów nie przekraczała:

- ✓ 100 jtk/1 ml w wodzie wprowadzanej do sieci wodociągowej,
- ✓ 200 jtk/1 ml w kranie konsumenta

Ujęcie Konecka 52 - studnia.

Data wykonania badania: 09.03.2021 r. – 12.03.2021 r.

Miejsce poboru	Barwa		Mętność		Stężenie jonów wodoru (pH)		Przewodność elektryczna właściwa (PEW) w temp. 25°C	
	Wartość zmierzona [mg Pt/l]	Wartość dopuszczalna [mg Pt/l]	Wartość zmierzona [NTU]	Wartość dopuszczalna [NTU]	Wartość zmierzona	Wartość dopuszczalna	Wartość zmierzona [μS/cm]	Wartość dopuszczalna [μS/cm]
Ujęcie Konecka 52 - studnia	<5	Akceptowalna przez konsumentów i bez nieprawidłowych zmian.	<0,25	Akceptowalna przez konsumentów i bez nieprawidłowych zmian. Zalecany zakres wartości do 1,0	7,2 ± 0,1* t.p. 20,9 °C	6,5 – 9,5	374 ± 19* t.p. 23,4 °C	2500
	Zapach		Smak		Ogólna liczba mikroorg. W 1 ml na agarze w 22±2°C po 72h, pos. wgłęb.		Liczba bakterii grupy coli w 100 ml	
	Wartość zmierzona	Wartość dopuszczalna	Wartość zmierzona	Wartość dopuszczalna	Wartość zmierzona [jtk]	Wartość dopuszczalna [jtk]	Wartość zmierzona [jtk]	Wartość dopuszczalna [jtk]
	Na zimno brak	Akceptowalna przez konsumentów i bez nieprawidłowych zmian.	Na zimno brak	Akceptowalna przez konsumentów i bez nieprawidłowych zmian.	4 (3 ; 5)*	Bez nieprawidłowych zmian**	0	0
	Liczba <i>Escherichia coli</i> w 100 ml							
	Wartość zmierzona [jtk]	Wartość dopuszczalna [jtk]						
	0	0						

t.p. – temperatura pomiaru

*niepewność rozszerzona przy poziomie ufności 95% i współczynniku rozszerzenia k=2, nie uwzględnia niepewności pobrania próbki

**zaleca się, aby ogólna liczba mikroorganizmów nie przekraczała:

- ✓ 100 jtk/1 ml w wodzie wprowadzanej do sieci wodociągowej,
- ✓ 200 jtk/1 ml w kranie konsumenta

Ujęcie Góry Mokre – studnia nr 2.

Data wykonania badania: 24.05.2021 r. – 27.05.2021 r.

Miejsce poboru	Barwa		Mętność		Stężenie jonów wodoru (pH)		Przewodność elektryczna właściwa (PEW) w temp. 25°C	
	Wartość zmierzona [mg Pt/l]	Wartość dopuszczalna [mg Pt/l]	Wartość zmierzona [NTU]	Wartość dopuszczalna [NTU]	Wartość zmierzona	Wartość dopuszczalna	Wartość zmierzona [μS/cm]	Wartość dopuszczalna [μS/cm]
Ujęcie Góry Mokre – studnia nr 2	<5	Akceptowalna przez konsumentów i bez nieprawidłowych zmian.	<0,25	Akceptowalna przez konsumentów i bez nieprawidłowych zmian. Zalecany zakres wartości do 1,0	7,4 ± 0,1* t.p. 20,9 °C	6,5 – 9,5	478 ± 24* t.p. 22,5 °C	2500
	Zapach		Smak		Ogólna liczba mikroorg. W 1 ml na agarze w 22±2°C po 72h, pos. wgłęb.		Liczba bakterii grupy coli w 100 ml	
	Wartość zmierzona	Wartość dopuszczalna	Wartość zmierzona	Wartość dopuszczalna	Wartość zmierzona [jtk]	Wartość dopuszczalna [jtk]	Wartość zmierzona [jtk]	Wartość dopuszczalna [jtk]
	Na zimno brak	Akceptowalna przez konsumentów i bez nieprawidłowych zmian.	Na zimno brak	Akceptowalna przez konsumentów i bez nieprawidłowych zmian.	2 (2 ; 3)*	Bez nieprawidłowych zmian**	0	0
	Liczba <i>Escherichia coli</i> w 100 ml							
	Wartość zmierzona [jtk]	Wartość dopuszczalna [jtk]						
	0	0						

t.p. – temperatura pomiaru

*niepewność rozszerzona przy poziomie ufności 95% i współczynniku rozszerzenia k=2, nie uwzględnia niepewności pobrania próbki

**zaleca się, aby ogólna liczba mikroorganizmów nie przekraczała:

- ✓ 100 jtk/1 ml w wodzie wprowadzanej do sieci wodociągowej,
- ✓ 200 jtk/1 ml w kranie konsumenta

Raport z realizacji
Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Przedbórz za okres 2018 - 2021

Ujęcie wody Przyłanki – Nosalewice 8.

Data wykonania badania: 27.07.2021 r. – 30.07.2021 r.

Miejsce poboru	Barwa		Mętność		Stężenie jonów wodoru (pH)		Przewodność elektryczna właściwa (PEW) w temp. 25°C	
	Wartość zmierzona [mg Pt/l]	Wartość dopuszczalna [mg Pt/l]	Wartość zmierzona [NTU]	Wartość dopuszczalna [NTU]	Wartość zmierzona	Wartość dopuszczalna	Wartość zmierzona [µS/cm]	Wartość dopuszczalna [µS/cm]
Ujęcie wody Przyłanki – Nosalewice 8	<5	Akceptowalna przez konsumentów i bez nieprawidłowych zmian.	0,30 ± 0,03*	Akceptowalna przez konsumentów i bez nieprawidłowych zmian. Zalecany zakres wartości do 1,0	7,5 ± 0,1* t.p. 24,9 °C	6,5 – 9,5	340 ± 17* t.p. 24,7 °C	2500
	Zapach		Smak		Ogólna liczba mikroorg. W 1 ml na agarze w 22±2°C po 72h, pos. wgłęb.		Liczba bakterii grupy coli w 100 ml	
	Wartość zmierzona	Wartość dopuszczalna	Wartość zmierzona	Wartość dopuszczalna	Wartość zmierzona [jtk]	Wartość dopuszczalna [jtk]	Wartość zmierzona [jtk]	Wartość dopuszczalna [jtk]
	Na zimno brak	Akceptowalna przez konsumentów i bez nieprawidłowych zmian.	Na zimno brak	Akceptowalna przez konsumentów i bez nieprawidłowych zmian.	2 (2 ; 3)*	Bez nieprawidłowych zmian**	0	0
	Liczba <i>Escherichia coli</i> w 100 ml							
Wartość zmierzona [jtk]	Wartość dopuszczalna [jtk]							
0	0							

t.p. – temperatura pomiaru

*niepewność rozszerzona przy poziomie ufności 95% i współczynniku rozszerzenia k=2, nie uwzględnia niepewności pobrania próbki

**zaleca się, aby ogólna liczba mikroorganizmów nie przekraczała:

- ✓ 100 jtk/1 ml w wodzie wprowadzanej do sieci wodociągowej,
- ✓ 200 jtk/1 ml w kranie konsumenta

Ujęcie wody Józefów Stary – Józefów Stary 23.

Data wykonania badania: 27.07.2021 r. – 30.07.2021 r.

Miejsce poboru	Barwa		Mętność		Stężenie jonów wodoru (pH)		Przewodność elektryczna właściwa (PEW) w temp. 25°C	
	Wartość zmierzona [mg Pt/l]	Wartość dopuszczalna [mg Pt/l]	Wartość zmierzona [NTU]	Wartość dopuszczalna [NTU]	Wartość zmierzona	Wartość dopuszczalna	Wartość zmierzona [μS/cm]	Wartość dopuszczalna [μS/cm]
Ujęcie wody Józefów Stary – Józefów Stary 23	<5	Akceptowalna przez konsumentów i bez nieprawidłowych zmian.	<0,25	Akceptowalna przez konsumentów i bez nieprawidłowych zmian. Zalecany zakres wartości do 1,0	7,5 ± 0,1* t.p. 24,7 °C	6,5 – 9,5	350 ± 18* t.p. 24,5 °C	2500
	Zapach		Smak		Ogólna liczba mikroorg. W 1 ml na agarze w 22±2°C po 72h, pos. wgłęb.		Liczba bakterii grupy coli w 100 ml	
	Wartość zmierzona	Wartość dopuszczalna	Wartość zmierzona	Wartość dopuszczalna	Wartość zmierzona [jtk]	Wartość dopuszczalna [jtk]	Wartość zmierzona [jtk]	Wartość dopuszczalna [jtk]
	Na zimno brak	Akceptowalna przez konsumentów i bez nieprawidłowych zmian.	Na zimno brak	Akceptowalna przez konsumentów i bez nieprawidłowych zmian.	1 (1 ; 1)*	Bez nieprawidłowych zmian**	0	0
	Liczba <i>Escherichia coli</i> w 100 ml							
	Wartość zmierzona [jtk]	Wartość dopuszczalna [jtk]						
	0	0						

t.p. – temperatura pomiaru

*niepewność rozszerzona przy poziomie ufności 95% i współczynniku rozszerzenia k=2, nie uwzględnia niepewności pobrania próbki

**zaleca się, aby ogólna liczba mikroorganizmów nie przekraczała:

- ✓ 100 jtk/1 ml w wodzie wprowadzanej do sieci wodociągowej,
- ✓ 200 jtk/1 ml w kranie konsumenta

Ścieki bytowo – gospodarcze z terenu gminy Przedbórz trafiają do gminnej oczyszczalni ścieków w Przedborzu. Maksymalna przepustowość oczyszczalni wynosi 700 m³/d³¹. Jest to mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków z podwyższonym usuwaniem związków azotu, fosforu, spełniająca standardy odprowadzanych ścieków (rodzaj: PUB 2). Obecnie gmina jest w trakcie budowy nowej oczyszczalni ścieków.

³¹ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Przedbórz na lata 2018-2021 z uwzględnieniem perspektywy do 2025 r.

W tabeli poniżej zestawiono dane z lat 2018-2021 dotyczące średnich rocznych stężeń zanieczyszczeń w ściekach dopływających oraz oczyszczonych z oczyszczalni ścieków³²

ROK	Dopływające [mg/l]			Oczyszczone [mg/l]		
	BZT5	ChZT	Zawiesina	BZT5	ChZT	Zawiesina
2018	480	1491	343	13	67	16
2019	252	800	252	9	51	14
2020	292,5	740,25	283	13,75	57,25	12,25
2021	209,75	453,25	123,75	7,5	46,75	9,425

Budynki niepodłączone do sieci kanalizacyjnej są wyposażone w zbiorniki bezodpływowe (szamba) lub przydomowe oczyszczalnie ścieków. Obecnie na terenie całej gminy funkcjonują 22 przydomowe oczyszczalnie ścieków. Aktualna liczba zbiorników bezodpływowych wynosi z kolei 386³³.

Monitoring wód podziemnych

Badania wód podziemnych w ramach monitoringu krajowego realizowane są na zlecenie GIOŚ w Warszawie przez Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy (PIG-PIB) w ramach zadań państwowej służby hydrogeologicznej.

W roku 2018 na terenie województwa łódzkiego wykonano badania wskaźników fizyczno-chemicznych wód podziemnych w 8 punktach pomiarowych należących do sieci krajowej. Niestety żaden z punktów nie leży w granicach Gminy Przedbórz.

We wszystkich punktach badano w szerokim zakresie wskaźniki fizyko-chemiczne (dwa razy w roku wiosną i jesienią). W czterech punktach poza wskaźnikami dodatkowo oznaczono wskaźniki organiczne. We wszystkich próbach badanych pod względem zanieczyszczeń organicznych odnotowano występowanie I klasy jakości wód podziemnych.

Biorąc pod uwagę końcową klasę jakości uwzględniającą wskaźniki fizyczno-chemiczne i wskaźniki organiczne wód podziemnych, w żadnej z badanych studni nie odnotowano I klasy jakości. W trzech ujęciach odnotowano dobrą jakość wód również, w trzech III klasę jakości. W punkcie PL600082_019 wiosną wodę do niezadowalającej jakości obniżyły wskaźniki: glin, żelazo i odczyn, a jesienią stężenie glinu było jeszcze większe i woda była złej jakości. Również w miejscowości Wola Rusiecka jakość wody pogorszyła się jesienią w stosunku do wiosny z III do IV klasy ze względu na większe stężenie azotanów.

³² Dane UM w Przedborzu

³³ Dane UM w Przedborzu

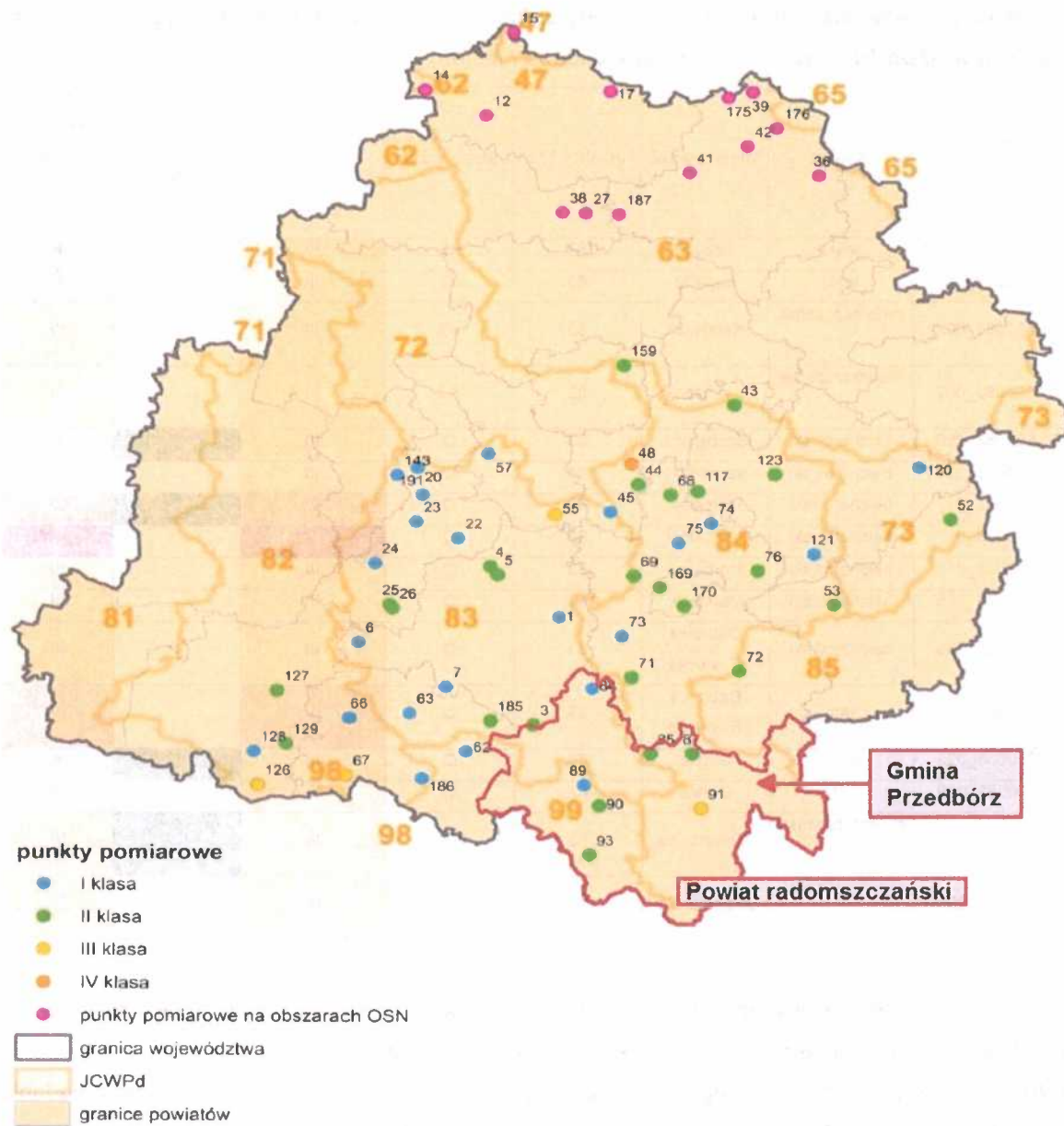
Tabela 13. Klasyfikacja wód podziemnych w punktach pomiarowych sieci krajowej monitoringu zwykłych wód podziemnych w 2018 roku (wiosna i jesień)

Identyfikator UE (172)	Powiat	Miejscowość	JCWpd 172	Stratygrafia	Klasa jakości - wskaźniki fizyczno-chemiczne	Klasa jakości - wskaźniki organiczne	Końcowa klasa jakości
PL600083_019	łaski	Łopatki	83	Q	III		II
PL600083_019	łaski	Łopatki	83	Q	III		II
PL600083_002	radomszczański	Kamięnsk	83	K2	III		III
PL600083_002	radomszczański	Kamięnsk	83	K2	III		III
PL600083_020	bełchatowski	Szczerców	83	Q	III	I	II
PL600083_020	bełchatowski	Szczerców	83	Q	III		II
PL600083_017	bełchatowski	Marcelów	83	Q	IV	I	IV
PL600083_017	bełchatowski	Marcelów	83	Q	V		V
PL600083_018	bełchatowski	Marcelów	83	Q	III		III
PL600083_018	bełchatowski	Marcelów	83	Q	III		III
PL600083_035	bełchatowski	Dąbrowa Rusiecka	83	Q	III		III
PL600083_035	bełchatowski	Dąbrowa Rusiecka	83	Q	IV		IV
PL600083_029	łaski	Grabia	83	Q	III	I	II
PL600083_029	łaski	Grabia	83	Q	III		II
PL600083_001	radomszczański	Jadwinówka	83	Q	III	I	III
PL600083_001	radomszczański	Jadwinówka	83	Q	III		III

Badania wód podziemnych województwa łódzkiego w ramach monitoringu regionalnego realizowane są w cyklu trzyletnim, 2018 rok zakończył okres badań 2016-2018.

W 2018 roku w ramach monitoringu diagnostycznego, na terenie województwa wykonano badania wód podziemnych w 53 punktach pomiarowych. Najlepszą jakość wody (I klasa) oznaczono w 23 punktach, co stanowi 43% zbadanych prób. Wody podziemne z 48% ujęć badanych w 2018 r. zaliczono do II klasy jakości (26 punktów). Wody III klasy występowały w 4 punktach. W cyklu badawczym nie stwierdzono występowania V klasy jakości w żadnym z punktów pomiarowych.

Mapa 6. Rozmieszczenie punktów pomiarowych monitoringu regionalnego wód podziemnych w 2018 r.

Tabela 14. Klasyfikacja wód podziemnych w punktach pomiarowych sieci regionalnej monitoringu zwykłych wód podziemnych w 2018 r.

Lp.	Nr punktu pomiarowego	Powiat	Miejscowość	Stratygrafia	JCWPd	Klasa jakości	
1	1	bełchatowski	Bełchatów	Cr2	83	I	
2	6	bełchatowski	Wola Wiązowa	Q	83		
3	7	bełchatowski	Chabelice	Q/J3	83		
4	20	łaski	Balucz	Cr2	83		
5	22	łaski	Buczek	Q	83		
6	23	łaski	Pruszków	Cr2	83		
7	24	łaski	Górki Grabiańskie	Cr2	83		
8	45	łódzki wschodni	Szczukwin	Q	83		
9	57	pabianicki	Markówka	Cr2	83		
10	62	pajęczański	Zamoście	Cr2	99		
11	63	pajęczański	Rzaśnia	J3	83		
12	66	pajęczański	Siemkowice	J3	82		
13	73	piotrkowski	Kacprów	Cr2	84		
14	74	piotrkowski	Lubiatów	Q	84		
15	75	piotrkowski	Moszczenica	Q	84		
16	84	radomszczański	Włodzimierz (Napoleonów)	Q	83		
17	89	radomszczański	Radomsko	Cr2	99		
18	120	tomaszowski	Sadykierz	J2	73		
19	121	tomaszowski	Smardzewice	Cr1	84		
20	128	wieluński	Łaszew Rządowy	J3	82		
21	143	zduńskowolski	Gajewniki	Q	83		
22	186	pajęczański	Janki	Q	82		
23	191	łaski	Okup Mały	Q	83		
24	3	bełchatowski	Wolica (Łękińsko)	J3	83	II	
25	4	bełchatowski	Zelów	Trz	83		
26	5	bełchatowski	Łobudzice	Q	83		
27	25	łaski	Chociw	Q	83		
28	26	łaski	Chociw	Cr1	83		
29	43	łódzki wschodni	Koluszki	Q	84		
30	44	łódzki wschodni	Żeromin	Cr2	84		
31	52	opoczyński	Poświętne	Q	73		
32	53	opoczyński	Sepno - Radonia	Cr1	84		
33	68	piotrkowski	Czarnocin	Q	84		
34	69	piotrkowski	Szydłów	Cr2	84		
35	71	piotrkowski	Niechcice	Q	84		
36	72	piotrkowski	Bilska Wola	Q	84		
37	76	piotrkowski	Golesze Małe	Q	84		
38	85	radomszczański	Klizin	J3	84		
39	87	radomszczański	Przerąb	Cr2	84		
40	90	radomszczański	Strzałków	Cr2	99		
41	93	radomszczański	Gidle	Cr2	99		
42	117	tomaszowski	Będków	Cr2	84		
43	123	tomaszowski	Niewiadów	J3	84		
44	127	wieluński	Jodłowiec	J3	82		
45	129	wieluński	Kamion	J3	82		
46	159	m. Łódź	ul. Kasprowicza	Q	84		
47	169	m. Piotrków Trybunalski	ul. Wojska Polskiego	Q	84		
48	170	m. Piotrków Trybunalski	ul. Zalesicka	Q	84		
49	185	pajęczański	Dąbrówka	J	83		
50	55	pabianicki	Diutów	Q	83		
51	67	pajęczański	Zalesiaki	J3	82		III
52	91	radomszczański	Zagórze	Q	84		
53	126	wieluński	Załęcze Wielkie	Q	82		
54	48	łódzki wschodni	Romanów	Q	84		IV

W ramach monitoringu diagnostycznego na terenie powiatu radomszczańskiego wykonano badania wód podziemnych w 7 punktach pomiarowych – charakteryzowały się I (2), II (4) i III (1) klasą jakości wód.

Edukacja ekologiczna

W latach 2018-2021 gmina Przedbórz podejmowała następujące działania w zakresie edukacji ekologicznej:

- szkolenia z zakresu ochrony środowiska- spektakl ekologiczny dla dzieci ze szkoły podstawowej w Przedborzu „ Podniebna misja”
- szkolenia z zakresu ochrony środowiska z cyklu „Zielona Polska”

6. Podsumowanie

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Przedbórz stanowi podstawowe narzędzie prowadzenia polityki ekologicznej w całej gminie. Realizacja zadań w latach 2018 - 2021, ujętych w poszczególnych obszarach tematycznych, daje podstawy do osiągnięcia przyjętych celów i priorytetowych kierunków działań Programu Ochrony Środowiska, a tym samym gwarantuje zrównoważony rozwój gminy obecnie, jak i w perspektywie wieloletniej.

Niniejszy Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska obejmuje lata 2018 - 2021 i przedstawia dotychczas podjęte działania oraz potrzeby zmian w przyjętych priorytetach w kontekście zaistniałych zmian stanu środowiska na terenie Gminy Przedbórz.

Oceniając dotychczasowy stan realizacji zadań zapisanych w harmonogramie rzeczowo-finansowym „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Przedbórz na lata 2018-2021 z uwzględnieniem perspektywy do 2025 r.” można stwierdzić, że zadania na bieżąco są realizowane. Świadczy o tym ilość wydawanych środków finansowych na realizację wspomnianych zadań.

Stwierdza się, iż przyszłe działania powinny obejmować głównie uporządkowanie gospodarki wodno – ściekowej, przede wszystkim z powodu istniejących nadal dysproporcji pomiędzy udziałem mieszkańców posiadających przyłącze do sieci wodociągowej (91,7% budynków posiada podłączenie do sieci wodociągowej według stanu na rok 2020), a posiadających przyłącze do sieci kanalizacyjnej (28,3% budynków posiada podłączenie do sieci kanalizacyjnej według stanu na rok 2020). Zanieczyszczone ścieki mogą stanowić bezpośrednie zagrożenie dla wszystkich komponentów środowiska analizowanej gminy. Ponadto istotnym kierunkiem działań powinno być dążenie do osiągnięcia lepszych poziomów odzysku i recyklingu odpadów.

Warto zaznaczyć, iż Gmina Przedbórz realizuje Program usuwania azbestu oraz prowadzi edukację ekologiczną wśród mieszkańców.

Należy pamiętać, że realizacja programu ochrony środowiska odbywa się również za pomocą instrumentów:

- Prawnych
- Strukturalnych
- Społecznych
- Finansowych

Do podstawowych instrumentów prawnych zawartych w ustawach (prawo ochrony środowiska, prawo wodne, o ochronie przyrody, o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, o odpadach, o Inspekcji Ochrony Środowiska, prawo geologiczne i górnicze, prawo budowlane) zalicza się:

- pozwolenia na wprowadzanie do środowiska substancji lub energii, w tym: pozwolenia zintegrowane, na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza, emitowanie pól elektromagnetycznych, wytwarzanie odpadów, wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi, pozwolenia wodno – prawne na szczególne korzystanie z wód, wykonywanie urządzeń wodnych, wykonywanie innych czynności i robót, budowli, które mają znaczenie w gospodarowaniu wodami lub korzystaniu z wód;
- zezwolenia m.in. na odzysk, unieszkodliwianie i transport odpadów, przewóz lub wywóz odpadów niebezpiecznych za granicę, przewożenie przez granicę państwa określonych roślin i zwierząt;
- koncesje wydane na podstawie Prawa geologicznego i górniczego;
- oceny, w tym: oceny oddziaływania na środowisko, oceny jakości powietrza, jakości wód powierzchniowych i podziemnych, stanu akustycznego środowiska, pól elektromagnetycznych w środowisku;
- rejestry np. terenów, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych, rezerwatów przyrody, parków narodowych, parków krajobrazowych;
- programy: ochrony powietrza, ochrony środowiska przed hałasem;
- plany, w tym: plan gospodarki odpadami, plany gospodarowania wodami dorzecza, plany ochrony przeciwpowodziowej;
- decyzje administracyjne, ustalające warunki realizacji przedsięwzięć, które umożliwiają uzyskanie optymalnych efektów w zakresie ochrony środowiska.

Instrumenty strukturalne rozumiane są, jako narzędzia do formułowania, integrowania i wdrażania polityk środowiskowych. Są to przede wszystkim strategie i programy wdrożeniowe oraz systemy zarządzania środowiskowego.

Do instrumentów strukturalnych należą m.in.:

- strategie rozwoju lokalnego,
- plany odnowy miejscowości,
- programy ochrony środowiska.

Instrumenty społeczne to przede wszystkim edukacja ekologiczna, informacja i komunikacja oraz współpraca i współdziałanie. Edukacja i informacja z komunikacją są ze sobą ściśle powiązane, bowiem dobra i właściwa informacją potęguje proces edukacji. Z drugiej strony, w przypadku osiągnięcia właściwego poziomu edukacji, komunikacja z grupami zadaniowymi jest łatwiejsza, a przekazywane informacje są właściwie przekazywane.

Generalnie działania na rzecz poprawy lub utrzymania stanu środowiska na terenie gminy koordynowane i realizowane są przede wszystkim przez: Gminę, Starostwo oraz przedsiębiorstwa.